

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta – Katedra aplikované fyziky a techniky

Keramika na 1. stupni ZŠ

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Eva Roučová, Ph.D.

Autor: Magdalena Fraňková

Keramika na 1. stupni ZŠ

Anotace

V úvodu teoretické části jsou vymezeny cíle a úkoly diplomové práce, dále jsou v ní popsány vyučovací metody projektového vyučování na základních školách. Nedílnou součástí teoretické části je historie keramiky z různých částí světa od doby neolitu. Dále jsou popisovány techniky vytváření, modelování, glazování a techniky vypalování.

V praktické části je navrženo deset keramických námětů do projektů výuky na prvním stupni ZŠ. K jednotlivým projektům je předložena didaktická dokumentace pro učitele.

Ceramics at the first grade of primary school

Abstract

At the beginning of the theoretical part the objects and tasks of the theses are defined. There are also described the teaching methods of project teaching at the primary schools. History of ceramics from all over the world from the Neolithic period is an integral part of the theoretical part. The forming techniques, modeling, glazing and burning techniques are described as well.

In the practical part ten ceramics themes to the project teaching at the first grade of primary school are designed. There is a didactic documentation for teachers for each theme.

Prohlášení:

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala PhDr. Evě Roučové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce, její cenné rady a podporu během celého období nezbytného pro zpracování diplomové práce.

Poděkování patří také Mgr. Barboře Novotné, která mi umožnila uskutečnit moje projekty ve své soukromé Základní škole B-English. Dále chci poděkovat celé své rodině za podporu, kterou mi poskytovala při psaní diplomové práce.

Obsah

Úvod	7
Cíle diplomové práce	9
Historie projektového vyučování.....	11
Co je to projekt?	11
Význam a cíle projektové výuky.....	12
Principy projektu	15
Fáze projektu.....	16
Technická výchova na prvním stupni ZŠ	18
Charakteristika pojmu technická výchova	18
Cíle a úkoly technické výchovy	19
Vymezení technické gramotnosti	19
Rozdělení primární technické gramotnosti na složky	20
Vývojové řady didaktického ztvárnění technologií modelování na 1. stupni ZŠ	20
Vyučovací metody a prostředky v technické výchově.....	21
Systém učiva technické výchovy v RVP	23
Keramika	26
Historie keramiky	26
Hlíny	28
Co je to hlína	28
Příprava hlíny	29
Vytváření	29
Ruční tvarování	29
Nástroje.....	29
Techniky modelování	30
Glazury	31
Druhy glazur.....	31
Glazování	32
Nanášení glazur	32
Vady glazur	33
Zdobení	34
1. Techniky plastického dekorování	34
2. Malířské techniky.....	35

Sušení	36
Techniky pálení a pece	37
Plnění pece	37
Pálení.....	37
Druhy pecí.....	37
Uvedení do praktické části diplomové práce.....	43
1. Projekt: Tři králové	43
2. Projekt: Vynášení Morany	48
3. Projekt: Probouzení jara.....	56
4. Projekt: Velikonoce u nás	62
5. Projekt: Den matek.....	66
6. Projekt: Masopust.....	70
7. Projekt: Valentýn	73
8. Projekt: Čekání na čerty	77
9. Projekt: Vánoce u nás.....	81
10. Projekt: Poznáváme zvířátka.....	85
Orientační ověřování vytvořených projektů	90
Zpracování získaných údajů.....	90
Závěr	94
Zdroje.....	97
Seznam příloh.....	100

Úvod

Toto téma diplomové práce jsem si vybrala proto, že v dnešní době keramika na prvním stupni není zastoupena v potřebné míře. Ve školách jsou dnes již modelovací hmoty jako celek opomíjeny. Když si zavzpomínám na má školní léta, tak jsme s hlinou pracovali pouze jednou a to na druhém stupni. Na prvním stupni jsme pracovali pouze s modelínou. Myslím si, že je velká škoda, že se žáci nesetkají s tímto materiálem už na prvním stupni základní školy. Proto jsem se rozhodla, že zkusím zařadit na první stupeň práci s hlinou zprostředkovanou ve formě projektu. Myslím si, že spojení keramiky a projektu je výborný nápad.

Projektová metoda je přitom efektivnější, zajímavější a zábavnější pro děti. V projektové metodě žáky učíme myslet, rozhodovat se a učit se novým zajímavým poznatkům v hravé podobě. V této metodě si každý žák najde svoje uplatnění. Žáci mohou v projektové metodě objevovat, bádát a experimentovat. Těmito způsoby se aktivně zapojí do vyučovacího procesu a zvládnou vyřešit úkol či otázku, o které si mysleli, že je neproveditelná. Za svou praxi jsem se už několikrát setkala s tím, že žáci neumí mezi sebou diskutovat, spolupracovat a hledat odpovědi na dané otázky. Tato metoda přináší sloučení více vyučovacích předmětů najednou. Důležitými faktory projektového vyučování jsou dostatečná příprava a organizace pedagoga na projekt. Dále je podstatné, aby byl učitel přesvědčen, že to co dělá, má nějaký smysl a bavilo ho to. Metoda přináší i možnost žáky lépe poznat na začátku školní docházky. Učitel během probíhajícího projektu může žáky lépe poznat, diagnostikovat a stmelit třídu. V projektu se ideálně formují i afektivní cíle výuky.

Nynější doba bohužel opomíná technickou výchovu učit na základních školách v dostatečné míře a její forma není v praxi ideální, je zastaralá, zaměřená na výrobek. Přitom paradoxně víme, že technika nás obklopuje na každém rohu a je součástí našeho života. Když se poohlédneme do minulosti, tak většina výrobků byla vyrobena právě z hlíny. Lidé si například museli vytvářet nádoby, aby mohli z čeho pít a jíst. Dnes už je na trhu nepřehledné množství těchto důležitých věcí a žáci si ani neuvědomují, co všechno stojí za těmito věcmi.

Tato diplomová práce má přinést pedagogovi důležité informace o keramice. Najdeme zde spoustu zajímavých informací týkajících se hlíny a jejího zpracování a použití. Pedagogové zde najdou i inspiraci na projektové vyučování spojené s keramikou. Cílem bylo vymyslet deset zajímavých projektů, které se dají zrealizovat ve školách, které přispějí k účinnějšímu vyučování na prvním stupni základní školy. V projektech není tak kladen důraz na samotný výsledek, ale na celý proces učení.

Cíle diplomové práce

Hlavním cílem této diplomové práce je navrhnout inovaci v obsahu výuky předmětu technická výchova, která zefektivní její průběh i výsledky v oblasti technických znalostí žáků. Inovativní projekty mají seznámit žáky s keramikou, a podpořit rozvoj technických znalostí u žáků základní školy. V projektové výuce se bude podporovat rozvoj pozitivních interpersonálních vztahů ve třídě.

Dílčí cíle k dosažení tohoto hlavního cíle lze charakterizovat v rovině teoretické a praktické.

Cíle teoretické:

- 1) Provést důkladnou analýzu odborné literatury, vážící se k tématu diplomové práce.
- 2) Seznámit se s podstatou projektové metody, významem projektového vyučování. Uvést charakteristiku, historický vývoj a cíle této metody. Naučit se projekty připravovat a shrnout možnosti projektové výuky v současné škole.
- 3) Shrnout význam, cíle a úkoly technické výchovy na prvním stupni ZŠ s ohledem na Rámcový vzdělávací program. Ukázat si druhy technických materiálů používaných v hodinách technické výchovy a seznámit se více s modernizací techniky ve výuce s aktuálním vymezením a analýzou technické gramotnosti.
- 4) Charakterizovat technologické postupy v keramice, keramickou terminologii a používání materiálů a pomůcek s možnostmi uplatnit jejich využití ve výuce technické výchovy.
- 5) Uvést deset originálních keramických námětů se zaměřením na posílení technické gramotnosti žáků.

Cíle praktické:

- 1) Prostudovat ukázky projektů realizovaných na prvním stupni ZŠ.
- 2) Na základě deseti vybraných keramických námětů navrhnout deset projektů, z toho dva projekty vyzkoušet se žáky v praxi.
- 3) Pořídit fotografickou dokumentaci k vybraným keramickým námětům.
- 4) Připravit teoretickou prezentaci na vybrané projekty.

- 5) Obstarat materiální zajištění projektů a zhotovit originální pomůcky pro výuku (prezentace zhotovených výrobků, pracovní listy, dotazníky..).
- 6) Vytvořit technický objekt.
- 7) Pořídít fotodokumentaci k diplomové práci.

TEORETICKÁ ČÁST

Historie projektového vyučování

Historie projektového vyučování má kořeny hluboko v historii lidstva, o které se dočteme již v dílech antických myslitelů jako je Aristoteles a Platón. V díle Komenského, J. A. se nalézají prvky činnostního a empiricky založeného učení. Principy, které prosazoval ve výuce, byly princip názornosti a princip vyvolávat aktivní myšlenkové procesy, které poskytují žákům možnost vytvářet vlastní praktickou činnost. Americký pragmatický pedagog a filosof Dewey John, J. a jeho žák Kilpatrick William Heard jsou bezprostřední zakladatelé projektové metody. Prvním „specializovaným“ teoretikem této metody byl Kilpatrick William Heard, který vypracoval její strukturu a dal základ pro schéma projektu: stanovení cíle – plánování – provedení – zhodnocení. U nás bylo projektové vyučování zakládáno v Československu ve 20. a 30. letech 20. století, jehož představitelé jsou například Příhoda Václav, Žanta Rudolf a Uher Jan. Takto je historie zmiňovaná v knize u Jezberová, R. (2011, s. 20). „V současné době je projektová výuka podporována novou koncepcí kurikula a je učitelům doporučována jako jedna ze vzdělávacích metod výrazně přispívající k rozvoji klíčových kompetencí žáků a začleňování průřezových témat do výuky“, jak zmiňuje Jezberová, R. (2011, s. 20).

Co je to projekt?

Projekty se vytvářejí všude možně a to například ve třídě, v prostorách celé školy, na škole v přírodě, na výletech, v prostorách muzeí a hradů. Žáci pátrají, zjišťují, sledují, shromažďují, dotazují se, zapisují, vyřizují, a tím se učí. Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková, M. (2009, s. 9).

Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková, M. (2009, s. 13 - 14) sdílejí názory, jako jsou: „Projekt je považován za metodu vyučování, v novějších pracích za komplexní metodu vyučování nebo za organizační formu vyučování. Je však pojímán i jako specifický způsob zpracování obsahu vyučování, jako jedna z variant způsobu koncentrace učiva (Valenta, 1993). Autorky dále zmiňují Kubínovou, M., která nahlíží na projekt jako na typ vzdělávací strategie. Projektové vyučování je podle ní specifická

vzdělávací strategie založená na aktivním přístupu žáka k vlastnímu učení. Umožňuje naplňovat potřeby a zájmy žáků, rozvíjet jejich schopnosti, posilovat seberegulaci při učení, změnu rolí učitele a žáka, týmovou spolupráci, aktualizaci školních podnětů, interdisciplinaritu a orientaci na prezentaci výsledků (Kubínová, 2002).“ Dále autorky zmiňují názor Stanislava Vrány, že: „Projekt je „podnik žáka“, je to činnost, za kterou žák plně převzal odpovědnost (Vrána, 1934).

Kasíková, H. definuje projekt takto: „Projekt je specifický typ učebního úkolu, v kterém mají žáci možnost volby tématu a směru jeho zkoumání, a jehož výsledek je tudíž jen do určité míry předvídatelný. Je to úkol, který vyžaduje iniciativu, kreativitu a organizační dovednosti, stejně tak jako převzetí odpovědnosti za řešení problémů spojených s tématem Kasíková, H. (1997, s. 49).

Význam a cíle projektové výuky

Projektová výuka na prvním stupni má veliký význam, přináší žákům, ale i učitelům řadu informací a zkušeností. Kolektiv autorů Pedagogické fakulty UK (1998, s. 51) zmiňují že: „Dítě na počátku školní docházky nemá důvod rozlišovat svět na jednotlivé vědní disciplíny a vyučovací předměty. Vidí svět globálně a sebe v něm, v konkrétních vazbách na zkušenosti, rodinu, známé osoby. Potřebuje vnímat všemi smysly, něco dělat, vidět výsledek své práce. Každé dítě potřebuje příležitost a důvod komunikovat, seznámit se a začít spolupracovat. Projekt je jednou z možností, jak začít.“

V knize alternativní metody a postupy popisuje Šimoník, O. význam projektové metody podle Valenty, J. takto: „Význam projektové metody spočívá v tom, že navozuje:

- cílenou učební činnost, promyšlenou, organizovanou, intelektuální (teoretickou) i ryze praktickou,
- vyhovující potřebám a zájmům žáků, ale též pedagogickému rozhodnutí učitele,
- koncentrovanou kolem určité základní ideje,
- zaměřenou prakticky a směřující k upotřebitelnosti v životě,
- přinášející změny v celku osobnosti žáka, za kteroužto činnost žák přijímá odpovědnost.“ Šimoník, O. (1997, s. 45)

Dále v knize popisuje Šimoník, O. význam projektové metody podle Kašové, J. takto:

- „Jde o přirozený a nenásilný způsob poznání, přibližující se škole hrou,
- respektuje individuální potřeby a možnosti dítěte, nezatěžuje jeho psychiku,
- pomáhá získávat poznatky spojené s prožitkem a smyslovým vnímáním,
- připravuje na řešení globálních problémů,
- má úzký vztah k reálnému životu.“

Šimoník, O. (1997, s. 46) dále zmiňuje, že z pohledu dítěte lze ocenit že:

- „dítě nachází smysl poznávání a vzdělávání,
- nepřeskakuje z tématu na téma, ale má čas dokončovat myšlenku, reagovat na chybu,
- dotýká se skutečných věcí, má možnost zasahovat do skutečného života,
- nachází samo sebe, své možnosti, svou hodnotu, sebedůvěru,
- škola se pro něho stává podnětným prostředím, kam chodí rádo, protože zde prožívá dobrodružství spojená s poznáváním světa.“

V projektové výuce je důležitý rozvoj klíčových kompetencí a naplňovat cíle základního vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, jak umiňuje Koten, T. (2009, s. 37 – 38). Klíčové kompetence projektového vyučování jsou převzaty podle Kotena Tomáše a text modifikován:

- **Kompetence k učení** – Projektová metoda dává možnost plánovat, organizovat a vést vlastní učení a proto je velice efektivní. Tato metoda napomáhá žákům poznávat a přispívá tak k celoživotnímu učení. Jelikož je projekt zaměřen prakticky, žáci musí hledat a členit informace. Uplatňuje se zde tvůrčí činnost. Žáci se učí dávat informace do souvislostí. Žáci si tak získávají mnohem lepší pohled na svět. Při projektech žáci experimentují, sledují, srovnávají výsledky a vyvozují závěry pro jejich využití.
- **Kompetence k řešení problémů** – V projektu je základní problém, o který se žáci zajímají. Snaží se problém vyřešit a to tím, že pátrají po informacích. Odhalují různé varianty a způsob jak problém vyřešit. Žáci se učí řešit, rozhodovat se a mít za to zodpovědnost.

- **Kompetence komunikativní** – Při práci ve skupině se žáci vzdělávají, a to ve formulování jejich myšlenek, dále pak v jejich vyjadřování v písemném a ústním projevu. Nedílnou součástí je naslouchat jeden druhému, umět se zapojit do diskuse, dokázat obhájit svůj názor, případně argumentovat. Při práci na projektu je důležitá spolupráce s ostatními.
- **Kompetence sociální a personální** – Při práci ve skupině, je důležité, aby si žáci vytvořili pravidla a každý měl určitou roli. Nedílnou součástí je učit se být ohleduplný k druhému a mít k němu úctu. Žáci se učí poskytnout pomoc v případě požádání. Během vytváření projektu se rozvíjí diskuse, která vyžaduje spolupráci při řešení problému. Žáci se tak poučí z názorů ostatních.
- **Kompetence občanské** – U žáků dochází k uvědomění si svých práv a povinností při práci na projektech.
- **Kompetence pracovní** – Tato metoda činností učí žáky používat různé materiály a respektovat pravidla bezpečnosti práce.

Na prvním stupni se osvědčují projekty, které se váží k prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Je na pedagogovi, jaké téma si vybere. Má možnost si vybrat z témat jako je například: roční období, příroda, počasí, naše město, naše třída, naše škola, naše rodina dále pak projekty spojené s lidovými zvyky, oslavami a výročími, jak zmiňují kolektiv autorů Pedagogické fakulty UK (1998, s. 53).

Jeden z nejdůležitějších bodů na projektu je právě vnitřní motivace žáka. Každý žák přijímá úkol podle sebe a touží po vyřešení problému a snaží se dokončit projekt až do fáze konečného produktu. Učitel má za úkol projekt naplánovat, vyhledat témata, která by se žákům líbila a vymýšlí dané úkoly. Projekt je nejúčinnější, když žák má spoluúčast na projektu a má silnou vnitřní motivaci. Učitel má za úkol podporovat žáka a motivovat ho. Každý žák může mít určitou roli, která připomíná určitou profesi. Žáci mohou mít roli jako je například: fotograf, redaktor, režisér, průvodce. Konečný produkt je jedna z nejlepších motivací. Produkty, které mohou být vytvořeny, jsou například: časopisy, noviny, filmy, naučné stezky, ale také i zorganizovat výstavu či módní přehlídku, dále pak jet na výlet. Velice důležité je to, aby se žáci podíleli na tvorbě produktu a nevykonávali jen zadání učitele. Veřejná prezentace podněcuje kvalitu zpracování projektu. Žák je svědomitější a pečlivější k práci pokud prezentuje produkt mimo školu Tomková, A., Kašová, J., Dvořáková, M. (2009, s. 15 - 16).

Principy projektu

Struktura převzata podle Kasíková, H. (1997, s. 50 – 51) a text modifikován:

- **Potřeby a zájmy dítěte** – V projektech se realizuje především dětská potřeba aktivního střetávání se světem, potřeba nových zkušeností, schopností a poznatků, dále pak potřeba vlastní odpovědnosti za provedenou práci.
- **Aktuální situace** – V projektech se na tomto principu snaží vypořádat se s reálnými problémy do určité hloubky i šířky, které přicházejí nejen ze situace jednotlivce, ale i ze školního prostředí, blízkého či širšího společenství.
- **Interdisciplinarita** – Projekty poskytují ucelené poznání a jsou tak kvalitním prostředkem překonávání izolace samostatných informací i celých předmětů. V projektu je možnost propojit disciplíny, které jsou tradičně považovány za oddělené, například umělecké a přírodovědné obory.
- **Seberegulace při učení** – Žáci mají na starosti plánování a realizaci projektu, kterou musí řídit. Při realizaci projektu přebírají svoji odpovědnost žáci, přestože podnět pro projekt pochází od učitele. Při seberegulačním učení je dobré uzavřít s žáky smlouvu či dohodu, ve kterém jsou učební cíle a strategie či důkazy dokončení a kritéria při hodnocení projektu.
- **Orientace na produkt** – Aby učení mělo ten správný smysl, měl by z činnosti vzniknout nějaký produkt. Během projektového vyučování by se mělo dokumentovat průběh i výsledek učení, dále prezentovat produkt ve škole i mimo školu. Způsoby, jak můžeme prezentovat produkty, jsou například: záznamy v diářích, nástěnky, projektové mapy, fotky i videodokumentace, portfolia či vyrobené předměty.
- **Skupinová realizace** – V projektovém vyučování by nemělo určitě chybět kolektivní úsilí. Při tvoření projektu by se měly propojit činnosti dětí do týmové práce. Skupiny mohou být věkově stejnorodé ale i různorodé a mohou to být týmy i z různého prostředí.
- **Společenská platnost** – Při vytváření projektů dochází k propojení života školy se životem obce, města či širšího okolí. Projekty umožňují řešení, která se mohou testovat a zhodnocovat ve skutečném světě mimo školu a motivovat tak žáky k dalšímu učení.

Pro shrnutí těchto principů sepsal Koten, T. (2009, s. 38) v bodech tyto principy, které nazval jako určité znaky projektu. Projekt se vyznačuje těmito znaky:

- „Problém, úkol má pro žáky smysl, vychází z jejich potřeb a zájmů.
- Problém souvisí se životem.
- Praktický výsledek.
- Globální pohled na problém, integrace předmětů – propojení.
- Důležitý je nejen výsledek, ale i proces.
- Činnostní cesta.
- Tvořivá cesta.
- Komplexní cesta – srdce, hlava i ruce (postup, metody ke splnění cíle).
- Samostatnost (jednotlivců nebo skupiny).
- Zkušenostní učení.
- Sociální učení, kooperace (práce v kooperativních skupinách).
- Žáci se podílejí na plánování a podobě projektu – cíle a časový harmonogram.
- Žáci si organizují práci převážně sami.
- Odpovědnost žáků za průběh a výsledek.
- Rozvíjí celou osobnost (dovednosti, sociální učení i vědomosti).
- Změna role učitele.“

Lze říci, že se Koten T. a Kasíková H. se svými názory na principy projektu zcela shodnou.

Kasíková, H. (1997, s. 53) uvádí že: „Projekty se mohou týkat jedné třídy, ročníku nebo celé školy. V zájmu multikulturní výchovy se prosazují společné projekty skupin z různorodých prostředí včetně cizích zemí a jsou využívány jak klasické prostředky komunikace (pošta), tak moderní komunikační kanály.“

Fáze projektu

Fáze projektu jsou převzata od Kotena, T. (2009, s. 39), který popisuje, jak práce probíhá v daných fázích. Text je modifikován:

- **Podnět** – Nápady na námět projektu mohou přijít od žáků, učitelů nebo i od rodičů či jiných sociálních partnerů školy. Je dobré, když si dané téma žáci

vyberou sami. Nejprve se přemýšlí o tom co, proč a jak bychom chtěli či mohli dělat daný projekt. Dané téma by mělo být stěžejní, aby umožnilo širokou integraci. Nejdůležitější je to, aby podnět k projektu vycházel z potřeby řešit určitý problém.

- **Plánování** – Plánování by mělo probíhat hromadně se žáky, rodiči a ostatními partnery. Na začátku je velice dobré si udělat brainstorming, během kterého se zaznamenávají různé nápady, asociace a vše související s tématem. Po dokončení záznamů je dobré si vytvořit myšlenkovou mapu a zvážit možnost realizace. Aby byl projekt úspěšný, musí proběhnout organizace projektu a to jeho délka, forma, výstupy, zdroje informací apod.
- **Realizace** – Realizování projektů se odlišují podle tématu a obsahu. Podstatný je, aby žáci byli aktivní, samostatní a získávali nové zkušenosti a poznatky a také spolu vzájemně spolupracovali. Je možné, že se během projektu vyskytne nějaká změna a je důležité přistoupit k improvizaci. Během průběhu se projekt obohatí o další prvky, pokud se využije kreativita. Při vytváření projektu je dobré pozorovat práce skupin, někdy porovnat, zhodnotit jednotlivé výsledky a popřemýšlet a dalším postupu. Významný prvek projektu je jeho prezentace, která má různou formu. Na závěr skupiny představují výsledky své odvedené práce např. před rodiči nebo před jinými třídami. Návštěvníci škol mohou spatřit projekty, které jsou vyvěšené na chodbě školy a tím je zaujmout a oslovit.
- **Hodnocení** – Hodnocení se dělí na několik částí. Jako první je sebehodnocení žáků. Hodnotí, co se jim povedlo a co příště zlepšit. Dále průběh práce, jak řešit vyskytlé problémy. Na sebehodnocení klademe velký důraz a necháváme mu dostatek času. Hodnocení se účastní i učitel, který projekt jako celek shrne, uzavře a zhodnotí. Pokud projekt má být klasifikován, je důležité předem nastavit kritéria. Je však nejvhodnější použít slovní hodnocení či použít hodnotící dotazník. Největší odměnou pro děti je zdařilý projekt.

Technická výchova na prvním stupni ZŠ

V této kapitole se budu věnovat technické výchově jako vyučovacímu předmětu na prvním stupni základní školy v souvislosti s projektovým vyučováním.

Zpočátku se vybízí otázka, proč je technická výchova tak opomíjena? Nejspíš je to tím, že učitelé nemají takový přehled o technice. Ale je to velká škoda, protože žáci potřebují mít všeobecný přehled o technice a potřebují rozvíjet technické myšlení, měli by vědět, co všechno je obklopuje.

Charakteristika pojmu technická výchova

Kropáč, J. Kubíček, Z., Hajda, V. (1996, s. 13) uvádějí, že: „Pojem technika lze stručně charakterizovat jako soubor ve prospěch člověka uměle vytvořených prostředků lidské činnosti a souhrn postupů a způsobů činností prováděných při jejich výrobě a užití. Technika je tak vedle přírody a společnosti třetí prostředí člověka, umělé, relativně samostatné, autonomní, neizolované, pro člověka nezbytné. Na techniku je třeba pohlížet jako na oblast reality s úzkými vztahy ke společnosti a přírodě.“ Dále Friedmann, Z. (2001, s. 6) popisuje termín technická výchova takto: „Termín technická výchova vznikl jako název aporbačního předmětu na pedagogických fakultách po vzoru tradičních „výchov“ – tělesné, výtvarné apod. Původním smyslem této změny byla potřeba odstranit přežitý, nevyhovující termín pracovní výchova. Ten byl totiž nesprávně chápán jako příprava k manuální činnosti.“

Kooperace člověka a techniky dává možnost rozvíjet lidskou individualitu, jako je např.: schopnost inovací, rozvoj vynalézavosti, tvořivost, spolupráce, rozvíjení fyzických intelektuálních a sociálních schopností, zdokonalení dovedností řešit problémy, jak zmiňují Kropáč, J. Kubíček, Z., Hajda, V. (1996, s. 15).

Dále Kropáč, J. Kubíček, Z., Hajda, V. (1996, s. 15) popisují, že technika směřuje k chování i znalostem, které jsou spojené se šetrným využíváním prostředí, dále pak k umění využít techniku pro vhodné řešení příležitostí propojených s užitím techniky.

Kropáč, J. Kubíček, Z., Hajda, V. (1996, s. 16) definují smysl výchovy takto: „Smyslem technické výchovy je vytvoření schopnosti kvalifikovaně a zodpovědně

užívat techniku v nejrůznějších životních situacích (vytvoření tzv. technické gramotnosti) i vytvoření pozitivních vztahů v technice. Současně musí být v průběhu technické výchovy umožněno poznávání širších souvislostí techniky, tzn. Ekonomických, ekologických, energetických, morálních, psychologických, bezpečnostních a dalších souvislostí.“

Základní technické vzdělávání je pokládáno za důležitou složku základního všeobecného vzdělávání, které se realizuje na základních i středních školách. Probíhá pomocí vyučovacích předmětů, které nesou různé názvy u nás i v zahraničí. Názvy mohou být například: pracovní vyučování, pracovní výchova, technická výchova, technická praktika, technika, technické práce, technické činnosti, praktické činnosti, technologie jak popisuje Friedmann, Z. (2001, s. 7).

Cíle a úkoly technické výchovy

Specifické cíle konkretizuje Friedmann, Z. (2001, s. 8) takto: „Proces vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- seznámili se s používáním jednoduchých nástrojů a základních materiálů, se základními technologickými postupy při činnostech technických, pěstitelských a v domácnosti,
- osvojili si zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- osvojili si základní praktické dovednosti, získali racionální a tvůrčí přístup k práci a k jejímu efektivnímu vykonávání,
- chápali nutnost konat práci pečlivě, přesně, bezpečně, hospodárně, svědomitě, zodpovědně, s ohledem na ochranu životního prostředí,
- rozvinuli svoji představivost, tvořivost a jemnou motoriku,
- vytvářeli si pozitivní postoje k práci, uvědomovali si hodnotu lidské práce a jejich výsledků a nutnost spolupráce.“

Vymezení technické gramotnosti

Vymezení technické gramotnosti uvádí ROUČOVÁ, E. Technické práce s didaktikou 1, 2. Dostupné na <http://moodle.pf.jcu.cz/course/view.php?id=226> takto:

„Souhrn způsobilostí, zahrnující:

- uvědomování si klíčových procesů v technice
- způsobilost obsluhovat technické přístroje a zařízení
- způsobilost rozvíjet vlastní technické vědomosti, dovednosti a návyky
- způsobilost využívat technické informace a hodnotit je“

Rozdělení primární technické gramotnosti na složky:

1. Kognitivní složka

- Poznatky o vlastnostech materiálu.
- Poznatky o nástrojích, náradí a pomůckách.
- Poznatky vyplývající z technologie.
- Technická terminologie.
- Poznatky vyplývající z bezpečnosti a hygieny rizika.

2. Psychomotorická složka

- Osvojení si celého systému technologických kroků.
- Osvojení si a rozvoj dílčích psychomotorických činností.
- Osvojení a rozvoj psychomotorických oblastí.

3. Afektivní složka

- Ekonomické postoje.
- Ekologické postoje.
- Estetické postoje.
- Sociální rozvoj.
- Osobnostní rozvoj.

Vývojové řady didaktického ztvárnění technologií modelování na 1. stupni ZŠ

Vývojové řady modelování uvádí ROUČOVÁ, E. Technické práce s didaktikou 1, 2. Dostupné na <http://moodle.pf.jcu.cz/course/view.php?id=226> takto:

„Modelovací hmoty jsou materiály, které dítě přirozeně preferuje. Ve škole by mělo zvládnout základní technologie zpracování, až poté začíná etapa individuálního kreativního rozvoje, kdy dítě uplatňuje ve zvýšené míře svou fantazii. Na základní škole jsou podmínky pro běžné používání těchto modelovacích hmot: plastelína, modurit,

hlína, kaširovací hmoty a těsta - vizovické, perníkové, nudlové, slané, pilinové atd. Pro všechny tyto materiály lze vytvořit obecnější metodický postup při nácviku dílčích technik. Tyto jsou v následujícím textu řazeny podle stoupající náročnosti, představují jakousi "vývojovou řadu technik". Akcentují vzájemnou provázanost technologií zpracování jednotlivých materiálů, respektují komplexně stupeň vývoje dítěte a jeho specifika. Hlavně však prezentují soubor základních dovedností dítěte mladšího školního věku, představují transformovanou formu kompetencí, kterých dítě na primární škole dosahuje. V průběhu osvojování těchto dovedností se vždy rozbíhá inkubační doba pro autentické tvořivé projevy dítěte. Čas, který dítěti v tomto bloku technik poskytneme, se nám jevil v praxi jako naprosto dostačující, a to i pro zjevně tvořivé zapojení naprosté většiny dětí ve třídě.“

Přehled zařazených technik:

- propracování materiálu
- vytváření kulovitých a kuželovitých tvarů
- vytváření válečků
- vytváření rotačních tvarů
- vytváření nerotačních tvarů
- vytváření kachlů
- figurální náměty

Vyučovací metody a prostředky v technické výchově

V technické výchově se využívá celé řady metod. Nejzákladnější metody, které sem řadíme, jsou metody motivační, expoziční, fixační, diagnostické a aplikační jak uvádí Friedmann, Z., (2001, s. 43 – 50). Tyto metody jsou převzaty podle Friedmanna Z. a text modifikován:

- **Motivační metody**

Hlavním úkolem je vyvolat zájem k činnosti. Na začátku vyučovací hodiny provedeme rozhovor, sloužící k navázání dosavadních zkušeností žáků a postupně se pouštět do diskuse. Můžeme využít i formu vyprávění pro udržení pozornosti u žáků. Do rozhovoru a vyprávění připojíme demonstraci a to v podobě obrazu, hotového výrobku či videozáznamu. Velkou motivací může být i exkurze.

- **Expoziční metody**

Díky této metodě se žák seznámí se základními poznatky z oblastí vědy a techniky a získává vědomosti. Motorické a intelektuální dovednosti a návyky získají v praktické činnosti.

Expoziční metodu dělíme na:

a) Přímý přenos informací – objasňujeme pomocí vyprávění, slovního popisu a výkladu.

b) Metody názorně demonstrační – tato metoda napomáhá zdokonalovat samostatné technické myšlení. Videoprojekce je vhodná při informování s praktickou činností v různých oblastech techniky. Opakované předvádění je cvičení pro motorický trénink. Vhodná je demonstrace pohybů na trojrozměrných modelech dále pak demonstrace pracovních výkonů dělaných učitelem. Dlouhodobé pozorování jevů v laboratořích, v dílnách pomáhá dodržovat zásady práce i při výuce. Montáž a demontáž se provádí v nižších ročnicích pomocí stavebnic. Napomáhají rozvíjet technické myšlení a technickou tvořivost. Na základní škole v nižších ročnicích využíváme hru jako vyučovací metodu. V didaktických hrách zpravidla dochází k získání vědomostí a dovedností. Hračky se využívají z důvodu poznání vlastností různých materiálů a estetického cítění. Dále sem patří i ilustrační metoda, ve které jde o rozvoj představivosti a technického myšlení.

c) Metody heuristického charakteru a metody problémové – tyto metody vycházejí z rozhovoru mezi učitelem a žákem. Žák zjišťuje odpověď sledováním či uskutečňováním experimentů, manipulováním s předměty, montáží, demontáží. Učitel vede žáky k tomu, aby samostatně uvažovali, pozorovali a experimentovali.

d) Metody samostatné práce a autodidaktické metody – tyto metody se užívají ve vyšších ročnicích základní školy. Uplatňuje se zde samostatná práce s knihou, učebnicí, tabulkami, internetem.

- **Fixační metody**

Jsou to metody opakovací a procvičovací. Do této metody patří ústní i písemné opakování, opakovací rozhovor, beseda, demonstrace, experiment i vlastní práce, film a ilustrace.

- **Diagnostické a klasifikační metody**

Ústními a písemnými zkouškami zjišťujeme, zda si žáci osvojili učivo. Dále pak rozpoznáváme úroveň myšlení, přesnost a výstižnost ve vyjadřování. Podmínkou pro řádný průběh zkoušky je dobrá atmosféra, klidné a taktní jednání učitele. Učitel musí vytvořit jasné stanovení kritérií pro klasifikaci v souvislosti s kladenými požadavky. K diagnóze jsou určeny didaktické testy. Při praktických činnostech v dílně nebo laboratoři se využívají výkonové zkoušky.

- **Aplikační metody**

Nejvhodnější metodou je samostatná práce, kde aplikují osvojené vědomosti, dovednosti a návyky. Žáci vykonávají činnost ve školní dílně, laboratoři nebo v učebně výpočetní techniky každý sám.

System učiva technické výchovy v RVP

Předmět technická výchova patří podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání do oblasti Člověk a svět práce. Tato oblast zahrnuje hlavní cíle a vzdělávací náplň, která je pro oblast Člověk a svět práce charakteristická.

Oblast Člověk a svět práce má rozsáhlou škálu pracovních činností a technologií. Tato oblast směřuje žáky k dosažení základních dovedností v rozmanitých oborech lidské činnosti a podílí se na utváření životní a profesní orientace žáků. Struktura této vzdělávací oblasti pochází z konkrétních životních situací, ze kterých žáci mají možnost přijít do kontaktu s lidskou činností a technikou, jak popisuje Rámcový vzdělávací program (RVP, MŠMT, 2013, s. 83).

Vzdělávací oblast se dělí do jednotlivých okruhů, které se týkají prvního i druhého stupně základní školy. Tato diplomová práce je zaměřena na vyučování technické výchovy na prvním stupni základní školy.

První stupeň základní školy se dělí na dvě období. První období je od 1. do 3. třídy a druhé období je od 4. do 5. třídy. Pro každé období jsou v Rámcově vzdělávacím programu okruhy, které jsou pro danou oblast typické, jak uvádí Rámcový vzdělávací program (RVP, MŠMT, 2013, s. 84 – 85):

- Práce s drobným materiálem:
 - 1. období - „Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů. Pracuje podle slovního návodu a předlohy.“
 - 2. období – „Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu. Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic. Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu. Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce a poskytne první pomoc při úrazu.“

- Konstrukční činnosti:
 - 1. období – „Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.“
 - 2. období – „Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž. Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu. Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.“

- Pěstitelské práce:
 - 1. období – „Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování. Pečuje o nenáročné rostliny.“
 - 2. období – „Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování. Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny. Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní. Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce a poskytne první pomoc při úrazu.“

- Příprava pokrmů:
 - 1. období – „Připraví tabuli pro jednoduché stolování. Chová se vhodně při stolování.“
 - 2. období – „Orientuje se v základním vybavení kuchyně. Připraví samostatně jednoduchý pokrm. Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování. Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch. Dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce a poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni.“

Keramika

Dalším nosným pilířem mé diplomové práce je soubor informací o keramice. Keramika se na základních školách nevyučuje, pouze jen občasně, a to v pracovních činnostech nebo v družinách, když je škola na to uzpůsobena a vybavena. Myslím si, že je to obrovská škoda, protože se u dětí rozvíjí jemná motorika a další potřebné dovednosti.

Na začátku je potřeba říci, co vlastně slovo keramika znamená. Rada, P. (2007, s. 7) definuje keramiku takto: „Slovo „keramika“ vzniklo z řeckého výrazu kóramos, který původně znamenal hrnčířskou hlínu. Dnes pod pojmem keramika rozumíme nejen hrnčířské zboží, nýbrž všechny předměty ze zeminy zpevněné vypálením.“ Keramika se rozděluje na jemnou a hrubou. Hrubá keramika je vyhrazená pro stavební a průmyslovou výrobu (např. cihly a střešní krytina). Jemná keramika je určena pro užitkové a ozdobné předměty Rada, P. (1997, s. 9).

Historie keramiky

Celou historii keramiky popisuje Chavarria, J. (1999, s. 11 – 25). Nelze přesně určit, kdy se vyrobila první keramická nádoba. Archeologické vykopávky nám pomáhaly seznamovat se s tím, jak byly nádoby vyráběny a s jakými zdroji lidé pracovali. V době kdy prehistoričtí lidé objevili oheň, začali ho používat ke ztvrdnutí hlíny. Keramice se začali věnovat již v dobách neolitu. Zpočátku hlínu využívali ke ztvárnění figurky za účelem magie a náboženství, následně pak k výrobě misek. Oheň později vystřídal primitivní pece, které byly časem zdokonaleny.

V době mezi 5 000 – 4 000 let př. n. l. na území mezi Eufратem a Tigridem v Mezopotámii se prvně vyráběly zaoblené nádoby. Nádoby byly krásleny jednoduchými geometrickými vzory, které byly ryté do hlíny, dále přírodními vzory znázorňující zvířecí a lidské figury. O něco později se předměty vypalovaly. Mezi roky 4 000 – 3 000 se staly důležitými centry hrnčířství v Mezopotámii Sumer, Ur a Uruk. V tomto období docházelo i k vypalování hliněných cihel, které byly využity pro stavbu budov a měst. V tomto období byl vynalezen hrnčířský kruh.

Hrnčířské výrobky byly vyráběny i v Egyptě v 5. a 4. tisíciletí př. n. l. Pro tvorbu se využívala hlína ze dna Nilu. Tvary nádob byly podobné tvaru válce. Nádoby byly

zdobeny bílou engobou a oxidem železitým. Hrnčířský kruh byl také využíván. Hlínu zpracovávali pečlivě, aby měla jemnější strukturu a lepší vzhled. Kašovitou směs používali k výrobě drobných předmětů. K dekorování využívali vzory geometrické nebo květinové a barvy především modrou, bílou, červenou, černou. Mezi roky 750 – 325 př. n. l. byly tvary složitější a využívalo se více glazur.

Další zajímavé území, ve kterém se rozvíjela keramika, bylo Řecko a Řím. Velkolepý technický a umělecký vývoj byl u hrnčířství. Řemeslníci z Řecka vyráběli nádherné tvary a motivy měly určité kouzlo. Hrnčířský kruh používali v 1. tisíciletí př. n. l. a měli tak možnost vyrábět nádoby komplikovanější. Athény a Korint byly nejdůležitějšími centry. Hrnčířství v Řecku má typické dva rysy a to: osobitý tvar a osobitou dekoraci. Každá nádoba je určena pro jinou funkci a od toho je vyvozeno jméno nádoby (např. *amfora*, která se využívala k uchování tekutin a měla středně široké hrdlo a dvě uši. *Krátér*, který sloužil k míšení vína s vodou). Dekory na nádobách zachycovaly skutky bohů, hrdinů válek a později pak figurativní motivy jako jsou koně a lidské postavy. Řekové glazury nevyužívali, ale kladli důraz na jemné nánosy břechky na nádobu, která pak získala specifický lesk. Kolem roku 275 př. n. l. Římané zakládali centra hrnčířské výroby. Dekorace nádob byla ovlivněna místními zvyky, tradicemi a technologiemi. Nádoby byly zkrášleny ornamentálními a figurálními reliéfy. Nedílnou součástí byl i hrnčířský kruh. „Bucchero“ byl typ prvotní hrnčířské výroby, která měla jako podklad červenou hlínu, a měla typický lesk. Vzory na hrnečkách byly převzaty od Řeků a zdobili je šňůrkovým reliéfem.

Další zajímavé je Arabské hrnčířství, které bylo ovlivněno různými kulturami. Arabská keramika má čtyři základní skupiny: neglazované hrnčířské výrobky, dále pak hrnčířské výrobky, které měly olovenou glazuru, výrobky s glazurou obsahující oxid cínu a hrnčířské výrobky s glazurou listrovou. Arabští řemeslníci imitovali čínské hrnčířství a to tím že, používali bílý šlikr, na který se nanášela průhledná olovnatá glazura a to vše se nanosilo na červenou hlínu. K dekorování aplikovali techniky sgrafita – poškrábávali vrstvu šlikru a tím docházelo k odkrývání původní barvy nádoby. Pro dosažení hladké, neprůhledné bílé barvy přimíchávali do glazur oxid cínu. Po nanesení glazury na nádobu, mohla být před vypálením nádoba zkrášlena pomocí štětce a oxidů kovů (oxid kobaltu - modrý, oxid mědi - zelený a manganu - hnědý). Listrová keramika byla zajímavá tím že, nevyužívala lidské podoby, ale rostlinné a geometrické ornamenty

nebo kubické písmo. Největší vrchol arabského hrnčířství bylo ve 12. – 14. století, kdy vzniklo keramické středisko Kašan v Íránu. Řemeslníci vyráběli velký počet kachlů, které měly využití pro výzdobu mešit a hrobek.

Čínská keramika byla již v období 3500 let př. n. l. Keramické nádoby měly barvu černou a měly kulatou základnu s vyplétanou dekorací. O něco později byly výtvary uhlazenější, zdobené barevnými engobami. Dynastie Šang-Jin (1523 – 1028 př. n. l.) využívala hrnčířský kruh. Za dynastie Čou bylo zvykem pohřbívat panovníka s různými předměty. Za dynastie Tchang se vyvíjel rozsáhlý počet lidských a zvířecích motivů. Typický tvar nádoby byl zaoblený s útlým hrdlem, zdobený vryty a malovanými vzory. Hlavními motivy pro vázy a mísy byly květy a draci.

V neposlední řadě bych se chtěla zmínit o Japonském hrnčířství. Výrobky ozdobovaly žlábkovými a kruhovými obrazci i abstraktními motivy. Vyráběli si keramiku pro denní potřeby a mimo jiné i 50 cm vysoké sošky. Pro dekoraci bylo využíváno mělkých vrytů s motivy červeně malovanými. Důkazem jednotného způsobu modelování byli terakotví vojáčky, kterých bylo vyrobeno tisíce, a byly poskládány kolem hrobky. Velikost sošek dosahovalo až 90 cm, ale byly i sošky v životní velikosti. Náměty pro výrobu byly koně, ženy, ptáci a domácí zvířata. Za dynastie Sung byly typické čajové obřady, při kterých se využívaly šálky. Byly vyráběny i velké nádoby pro čajové obřady. V druhé polovině 16. století se vyráběla keramika Raku, která byla pokládána za „duši a srdce“ japonského hrnčířství.

Hlína

Co je to hlína

Co je to hlína nám definuje Chavarria, J. (1999, s. 27) takto: „Hlína je materiál, který vznikl několik miliónů let trvajícím rozkladem živcových skal nalézajících se v hojné míře v zemské kůře. Tento rozklad je způsobován především vodou, která skály narušuje, rozkládá, rozpustné materiály rozpouští a poté ukládá.“

Hlína obsahuje živec a jiné materiály, které časem zvětraly účinkem vody, větru, tepla i mrazu. Přestože hlína vzniká milióny let, není určena k výrobě keramiky, dokud nejsou do hlíny přidány přísady. Hlína se dělí na dvě skupiny. Hlína primární a sekundární. Primární hlína vznikala milióny let a v místě vzniku se těží. Nejznámější

primární hlínou je kaolin, který neobsahuje nečistoty a je světlý či bílý. Sekundární hlína byla přenášena vodou, ledovci a pohyby země i větru. Hlína se smísila s nečistotami, které zapříčinily její barvu a vlastnost, jak uvádí Rodwellová, J. (1999, s. 10).

Příprava hlíny

Rodwellová, J. (1999, s. 12) uvádí, že než začneme z hlíny něco vyrábět, musí se takzvaně sestejnit. Koupená hlína se dá hned použít, ale přesto se může stát, že bude na povrchu sušší než uprostřed balíku, z toho důvodu, že ležela nějakou dobu na skladě. Pro zbavení nerovností, hrudek a vzduchových bublin je dobré použít metodu prolínání a hnětení hlíny. Prolínání se využívá tehdy, když chceme hlínu sestejnit, nebo když chceme dát více hrud hlíny dohromady. Hlína se rozřízne strunou na dvě poloviny, horní polovinu uchopím a přimáčknou ji na dolní polovinu. Takto se postupuje do doby, než se hlína zbaví vzduchových bublin a dokud není rovnoměrně smíšená. Dále postupujeme hnětením hlíny. Hlína se rozkrájí na menší kusy, které se hnětou do té doby, než hlína je konzistentní a jednolitá. Když je hlína připravena k použití, může se začít z ní vyrábět.

Vytváření

Ruční tvarování

Nástroje

Důležitou součástí při výrobě keramických výrobků jsou nástroje. Vondrušková, A., Dudycha, J. (2007, s. 7) zmiňují, že nástroje a pomůcky poskytují ve specializovaných prodejnách, ale mnoho pomůcek si můžeme vyrobit sami. Pomůcky si můžeme opatřit z domácích zdrojů. Keramika je ruční práce, ke které potřebujeme nářadí a různé pomůcky.

Nejdůležitějším nářadím k práci jsou naše ruce, ale neobejdeme se bez nástrojů. Rodwellová, J. (1999, s. 16 – 17) doporučuje řadu základních nástrojů pro výrobu:

- „ Stěrka z ohebné gumy určená k vyhlazování povrchu výrobků,
- hladká stěrka určená k úpravám hlíny v kožovitém stavu,
- struna s nastavitelnou výškou, která umožňuje odřezávat velké množství plátů,

- špachtle ze dřeva různých tvarů se používají pro modelování a zdobení hlíny,
- škrabky a nástroje s drátěnými oky různých tvarů se používají pro řezání, hloubení a vybírání hlíny,
- oboustranné ocelové nástroje se používají pro tvarování a rytí hlíny,
- ocelové očko, kterým se dají rychle vytvořit hliněné válečky,
- keramický nůž pro různé účely používaný pro krájení, čištění odlitků a ořezávání,
- struna na řezání kusů hlíny,
- různě tvarovanými dřevěnými tiskátkami se do hlíny otiskují výrazné značky a vzory,
- keramická dekorační paleta, na které se smíchají dekorační materiály,
- různé štětce,
- přírodní mořské houbičky“.

Techniky modelování

Bylo vytvořeno mnoho technik, nicméně základní principy se velice nezměnily. Techniky, které se nejvíce požívají, jsou: modelování z hroudy měkké hlíny, z válečků, z plátu vyválené hmoty, z forem a za pomoci kruhu. Metody se mohou spojit. Modelování z hroudy spočívá v tom, že se modeluje prsty hrouda z hlíny. Využívá se při výrobě malých hliněných objektů. Tato metoda je vhodná pro začátečníky. Důležité je to, že musí být prohnětená hlína a musí obsahovat dostatek vlhkosti pro její modelování. Další technikou modelování je modelování z válečků, které patří do nejstarších technik. Aby nedošlo k popraskání a aby se válečky nelepily k pracovní ploše, musejí být plastické a vlhké. Sušení musí probíhat pomalu, aby hotový tvar byl pravidelný a homogenní. Dále modelování z plátu. Tato technika vyžaduje práci s hlínou, která je vykrájená z plochy. Nejdříve hlínu propracujeme, aby byla homogenní. Abychom připravili plát je zapotřebí si připravit podklad ze dřeva nebo jiné látky, dvě lišty a kuchyňský váleček. Musíme uvážit, jak veliký budeme potřebovat plát. Poslední technikou je modelování z formy. Předměty modelujeme pomocí hotových forem, do kterých dáváme hlínu buď dovnitř, nebo na povrch formy pro dosažení tvaru. Pro formu se nejvíce využívá sádra, která vstřebává vlhkost a usnadňuje schnutí hlíny, jak uvádí Rosová, D. (2003, s. 28 – 44).

Glazury

Glazury se využívají pro zušlechtění a zdobení keramického střepe. Glazury jsou příbuzné se sklem (Glas – sklo). Glazury mají sklovitý povlak keramického střepe, a tak jsou neprosákavé, lépe se čistí a zdobí keramický střepe. Křemen je podstatnou součástí glazur, který se s přidáním kovových kyslíčků rozpouští ve sloučeniny zvané silikáty, jak uvádí Rada, P. (1997, s. 62). Dále Rada, P. (1997, s. 62) definuje rozdělení glazur takto: „Glazury se dělí podle *barvy* na barevné a bezbarvé, podle *průsvitnosti* na průhledné a krycí, podle *tavitelnosti* na těžce tavitelné, tvrdé a lehce tavitelné, měkké. Podle *způsobu zpracování* na surové a fritové, podle *chemického složení* na olovnaté, borité, živcové, solné, hlinité apod. Podle *vzhledu a zdobných vlastností* na krystalické, stékavé, trhlínkové, listrové a podobně“.

Druhy glazur

Rozdělení glazur převzato od Rady, P. (2007, s. 70 – 79) a text modifikován:

- **Průhledné glazury** - složení se odlišuje podle účelu a teploty vypalování
 - a) **bezbarvé** – Základní glazury, které se mohou různými přísadami pozměňovat v průhledné glazury barevné, krycí barevné a bílé, trhlínkové i stékavé.
 - b) **barevné** – Glazury se zbarvují oxidy kovů. Oxidy kovů se poté dodávají do hotové základní glazury, nebo se přimíchávají s dalšími surovinami už před fritováním. Používají se na střepe ozdobené podglazurovou technikou pro získání zajímavého efektu.
- **Zemité glazury** – Živcové a hlinité glazury, které jsou připraveny z přírodních surovin (živců, křemene, vápence, sopečných hornin, rostlinných popelů či glazurových hlín). Tmavohnědě se zbarví hlína burelem, červenohnědě železem.
- **Krycí glazury** – Glazury mají barvu bílou i barevnou, které jsou zakalené všelijakými prostředky. Podmínkou zakalení glazur je vliv světelné nepropustnosti na povrchu nebo vevnitř skla. Nanášejí se do syrové glazury.
- **Matné glazury** – Jsou to skla s neviditelnými krystaly vytvořené při tavení. Glazury jsou na pohled matné a na omak sametově hladké.
- **Stékavé glazury** – Zvýšením stupně pálení o 80 °C vzniknou stékavé glazury. Glazura se nanáší buď nastříkáním, nebo nanášením štětce v silné vrstvě na předmět.

Během pálení steže jedna glazura přes druhou a utvoří se tak zajímavé obrazce. Předmět musí být na nějaké podložce, aby se nepřilepil a glazura neponičila pec.

- **Trhlinkové glazury** – Trhlinky jsou pokládány za vážnou chybu, ale jemná síť trhlinek je jako ozdobný prvek. Trhlinky vznikají tak, že se nestejně smrští střep a glazura.
- **Krystalické glazury** – Glazury jsou velice působivé. Během chladnutí se v glazuře tvoří krystaly podobné květům na zamrzlých oknech. Barva a velikost krystalů se pozměňuje podle kyslíčků kovů obsažených v glazuře.
- **Listrové glazury** – Glazury, které jsou třpytivě irizující a silně lámající světlo. Jedná se o olovnaté glazury. Glazury se za potřebné teploty oxidačně vypálí a poté zlistrují v silně redukčním ovzduší. K redukci dochází třikrát. Jako redukovač se používají látky vyvolávající velké množství kouře, jako jsou naftalín, asfalt a kyselina šťavelová.
- **Solná glazura** – Glazura, která se využívá pro kameninu. Na konci pálení, když už je střep slinutý, tak se do pece vhodí kuchyňská sůl. Druh paliva a prostředí v peci ovlivňuje kvalitu solné glazury. Tmavá glazura je z uhelné pece a červenohnědá z pece na plyn.

Glazování

Glazurovalo se hlavně pro praktické účely. Glazurování bylo využíváno k tomu, aby porézní hrnce nepropouštěly vodu. Glazura je tenouká vrstva skloviny, která je roztavená na povrchu nádoby. Každá glazura vyžaduje jiný typ hlíny a jinou vypalovací techniku, aby při stejné teplotě dozrála hlína i glazura. Současně je nutné, aby glazura přilnula ke střepu. Rozpínání a smršťování u hlíny a glazury během vypalování musí probíhat přibližně stejnou rychlostí, jak popisuje Rodwellová, J. (1999, s. 18).

Nanášení glazur

Glazury se nanášejí čtyřmi způsoby: ponořováním, poléváním, štětcem a stříkací pistolí, jak popisuje Chavarria, J. (1999, s. 82 – 88):

- **Ponořování** – Tento způsob je ideální při výrobě sérii podobných předmětů, jelikož glazura zanechá celistvý povrch. Snadný způsob, při kterém se neplývá s barvou. Je důležité vědět, jak dlouho zanechat předmět v glazuře aby se dobře obarvil. Jako první se oglazuje vnitřní část nádoby, do které se vlije glazura.

Nádoba se naplní do poloviny a poté se musí rychle otáčet a obracet dokud není pokryt celý povrch. Zbylá glazura se vlije zpět do kbelíku. Poté se celý předmět ponoří do kbelíku s glazurou na několik sekund. Po vytažení z glazury necháme předmět uschnout. Glazuru ze dna nádoby odstraníme.

- **Polévání** – Tato metoda je velice ekonomická a rychlá. Před glazováním se ujistíme, že je nádoba čistá, pokud není, odstraníme prach štětcem. Nejprve oglazujeme vnitřek nádoby a to tak, že do poloviny nádoby nalijeme glazuru a postupně nádobu otáčíme, aby došlo k vytvoření souvislé vrstvy, a nakonec po naklonění nádoby glazuru vylijeme. Když je oglazovaný vnitřek již uschlý, oglazujeme vnější část. Pro oglazování vnější části si musíme nádobu podložit dvěma dřevěnými lištami, které jsou položeny na plastovém umyvadle. Nejlépe postavíme umyvadlo na hrnčířský kruh, abychom mohli otáčet umyvadlem při glazování. Glazura by se měla nalévat po povrchu nádoby rovnoměrně. Pokud není glazura dostatečně silná, nanese se druhou vrstvu.
- **Pomocí štětce** – Metoda je vhodná pro začátečníky. Pro nanášení glazury je vhodný štětec přibližně 3 cm široký. Široký štětec nám umožní nanést glazuru rovnoměrně. Při nanášení glazury se snažíme, aby nám glazura nekapala a nestékala. Aby byla nádoba dobře pokrytá, nanáší se dvě až tři vrstvy. Další vrstva se nanáší, pokud je první vrstva na dotek suchá. Nejlépe je první vrstvu nanést vodorovně a druhou vrstvu svisle. Glazura se musí během nanášení promíchávat, aby se neusazovala.
- **Pomocí stříkací pistole** – Metoda je náročná na vybavení. Je potřeba stříkací kabina s extraktorem, stříkací pistole a malířský linkovací kroužek. Aby nedošlo k ucpaní pistole, je důležité glazuru procedit přes stoukané síto. Vzdálenost mezi stříkací pistolí a nádobou by měla být 30 – 40 cm. Při nanášení glazury pistolí, otáčíme malířským linkovacím kroužkem.

Vady glazur

Vady glazur popisuje Žíla, K. (2005, s. 104 – 106) takto:

Praskání a nežádoucí zkrakelování – Vadu zapříčiňuje rozdílný součinitel teplotní roztažnosti glazury a střepu. Glazura má větší teplotní roztažnost než má střep. Napravit to můžeme tak, že přimícháme určité množství glazury, která má o hodně menší součinitel teplotní roztažnosti než střep. Další z možností je přidání malého procenta

křemene. Krakelování ovlivňují sodné sloučeniny, které se dávají do glazur jako tavivo. Můžeme tomu zabránit tak, že podíl sodných sloučenin nahradíme podílem draselných sloučenin.

Nežádoucí zbarvení glazur - Sloučeniny trojmocného železa způsobují tuto vadu. Ukazuje se u porcelánu a výrobků s nápadně světlým střepem. Žluté skvrny nám vzniknou, pokud použijeme glazuru zakalenou titanem. Dále skvrny vznikají v místech s velkým nahromaděním uhlíku v redukčním ohni. Pokud na střepu nebo v glazuře jsou nečistoty, objeví se rozdílné zbarvení. K zbarvení dochází, pokud pálíme dřevem v pecích na pevná paliva. Zapříčiňuje to popel dopadající na výrobky a oheň, který má v různých místech jinou intenzitu. Zřídka se zatónují světle glazované výrobky, pokud je velmi blízko kus s tmavší glazurou přesycenou barvicími oxidy.

Odlupování glazury od střepu - Příčina může být nevodná kombinace glazury a střepu, velice jemně mletá glazura a velice silná vrstva glazury na střepu. Dopad vidíme ihned po glazování. Vadu můžeme odstranit tím, že výrobek očistíme a naneseeme jinou glazuru po vyschnutí.

Vpichy, krátery, skořápky – Vady způsobují unikající plyny ze střepu a glazury. Odstranění vad je těžké. Vznik těchto vad můžeme odstranit, když přeměníme trojmocný oxid na dvojmocný. Glazura než začne slinovat, změněme atmosféru v peci z oxidační na redukční.

Zdobení

Dekorační techniky v keramice dělíme na plastické a malířské. Plastické a malířské techniky se prolínají. Dekorační techniky popisuje Rada, P. (2007, s. 142 – 161) takto:

1. Techniky plastického dekorování:

- **Tvarování** – Dokonalý tvar je podstatnou ozdobou. Zformování měkké nádoby na hrnčířském kruhu patří mezi první výzdobné zásahy. Používáme navlhčené ruce a mořskou houbu. Formovat můžeme i zavadlou tvárnou nádobu.
- **Nalepování** – Patří mezi nejstarší techniky, které se používají na celém světě. Střep musí být měkký trochu zavadlý, na který se pak nalepují reliéfy

vymodelované v ruce nebo i vymáčknuté do sádrových forem. Rub reliéfu se naškrábne a řídkou hlínou přilepí a nakonec zaretušuje. Ke zdobení figurek používali řídkou kašovitou hmotu protlačovanou sítkem a nudličky lepili na figurku.

- **Razítkování do hloubky** – V této technice vytlačujeme jemné reliéfy do hlíny. Jako pomůcky nám poslouží razítka z kovu, sádry nebo biskvitové hlíny a dřeva. Aby nedošlo k popraskání, razítkovat se musí do měkké hlíny, ale přiměřeně tuhé aby nedošlo tlakem k deformování. Dále můžeme použít razítkovací válečky. Průběžné pásy nebo opakující se vzory vznikají podle vzoru na válečku.
- **Rytí, rýhování a žlábkování** – Surová hlína se nejvíce zdobí rytím. Na tyto techniky je potřeba čistá hladká hlína bez hrubších příměsí. Používají se různé nástroje se zahroceným koncem. Na suchý a tvrdý střep se používají ostré kovové hroty. Na měkkou hlínu pak dřevěné nástroje s dlátovitým koncem.
- **Řezání střepu** – Dalším způsobem dekorování je prořezávání a seřezávání do polotuhé hlíny. K prořezávání ornamentu využíváme ostrý tenký nožik. Když střep uschne, poopravíme detaily a ostré hrany změkčíme houbou.
- **Porcelánové krajky** – Krajky na porcelánových figurkách vznikají z bavlněných krajek namočených v řídké hlíně s přidáním lepidla. Zalepené otvory s hlínou na krajce se jehlou odstraní.

2. Malířské techniky:

- **Engobování** – U některých hlín se musí povrch provlhčit houbou a u některých se nemusí vůbec. Mezi způsoby nanášení engob patří namáčení, polévání a stříkání. Engoba se na střep musí nanést rychle, aby voda z engoby nerozmáčela střep.
- **Práce s gumovým balónkem** – Z balónku po stisknutí prsty vytéká nebo kape nástřepová hmota, která musí být dobře utřená a procezená, aby se neucpal.
- **Trasakování a mramorování** – Polotuhá nádoba se vylije silnější vrstvou základní nástřepové hmoty. Za chvíli než povrch podkladového nástřepu zaschne, pustíme se do trasakování. Kukačku držíme asi 1 cm nad střepem. Po nakapání nástřepové hmoty, uchopíme mísu do rukou a škubnutím pootočíme. Barvy se do sebe zaklíní a spodní nástřepová hmota se vynese na povrch. Metoda se využívá pro zdobení talířů a plochých misek. Mramorového efektu

docílíme tak, že v široké nádobě rozděláme nástřepovou hmotu a nakapeme do ní nástřepové hmoty různých barev, poté do ní ponoříme nádobu a vytáhneme.

- **Česání engoby** – Dekorovat můžeme pomocí měkkého gumového hřebenu se zakulacenými zuby, nebo proutěným košťátkem či štětcem na zvlhlou engobu. Za použití nástrojů dochází k vybírání engoby a ke vzniku jemné reliéfní stopy.
- **Šablony** – Šablonu na nádobu nalepíme škrobem a poté potopíme do engoby nebo přestříkáme barvou či engobou. Když barva zaschne tak se šablona sejme.
- **Tupování** – Barva se nanáší na stěp nebo na glazuru pomocí mořské houby, látkovým tampónem či jiným materiálem, který může vytvořit pozoruhodnou strukturu. Na vypálenou glazuru se nanese barva štětcem a pak vytupuje.
- **Kroužkování** – Kroužkování se nejlépe dělá na hrnčířském kruhu. Loket pravé ruky přiložíme k tělu a hrot štětce položíme na povrch nádoby a při otáčení kruhu se začnou vytvářet kroužky.

Sušení

Během sušení se z hlíny odpařuje voda, dochází ke smršťování výrobků. Výrobek se zmenší asi o 10 %. Sušení by mělo být pomalé a rovnoměrné. Když sušení probíhá nerovnoměrně, mohou se objevit prasklinky nebo se dokonce část zdeformuje či ulomí. Sušení má dvě části. Zpočátku hlína uschne do zavadlého, koženého stavu. Tato hlína je lehce vysušená a proto se dá promáčknout, lehce ohýbat a řezat. Jakmile je hlína naprosto suchá je tvrdá a už nelze tvarovat. V tomto stavu se však dá opracovat brusným papírem. Výrobek je v této fázi velice choulostivý a lehce se poničí. Sušení je podmíněno teplotou v místnosti, vlhkostí vzduchu a velikostí předmětu či silou jeho stěn. Výrobek by měl mít tloušťku stěn všude stejnou, neměl by být silnější než 3 cm. Sušení výrobku z keramiky by mělo probíhat na dřevěných prkýnkách (desky z dřevotřísky). Horní okraje by měly být překryty fólií, jelikož výrobek usychá odshora dolů. Před rychlým vysušením chráníme také drobné předměty, a tak je můžeme omotat vlhkou látkou či igelitem. Jakmile je výrobek zavadlý, tak ho otočíme a sušíme ještě vzhůru nohama. Pokud máme větší výrobek, tak ho sušíme v chladném prostředí nebo v případě že chladné prostředí nemáme, sušíme ho pod fólií. Fólii po dvou až třech hodinách odkrýváme a silně vysušená místa navlhčíme vodou, jak zmiňují Dreher, S., Reichmann, I., Scharfschwerdt, I., Fischer, M., Schelbert, N. (2005, s. 12).

Techniky pálení a pece

Plnění pece

Naplňit pec se musí rozplánovat, aby nedošlo ke zdeformování či dokonce k rozbití výrobku. Je veliký rozdíl, zda budeme plnit pec na přežah, nebo zda budeme pálit glazované předměty. Jak postupovat při plnění pece nám popisuje Rosová, D. (2003, s. 134 – 135) takto:

a) Plnění pece na přežah – U syrového střepu dochází k uvolňování vody, a tak se jeho poréznost upravuje, aby mohl přijmout glazuru, kterou nanese na výrobek později. Před prvním pálením můžeme předměty navršit na sebe. Jakmile se pec příliš naplní, vypalování bude probíhat pomaleji. Před vložením výrobku do pece, se musíme ujistit, že jsou výrobky zcela suché.

b) Plnění pece k pálení glazovaných předmětů – Glazované předměty musíme umístit tak, aby se navzájem nedotýkaly, protože by mohlo dojít ke slepení předmětů. Není vhodné pec přeplňovat, jelikož si předměty zachovávají žár déle, než by mělo být. Naopak není ani dobré vypalovat malé množství kusů, protože může dojít k rychlému ochlazení a změně se glazura. Předměty k pálení pokládáme v peci na speciální desky. Desky mohou mít různé rozměry a tloušťku.

Pálení

Pálení je chemický proces, u kterého dochází k přeměně hlíny v souvislosti s dosaženou teplotou. U většiny předmětů probíhá pálení ve dvou fázích. První fáze se nazývá přežah a děje se při teplotě mezi 700 a 900 °C, ale závisí na druhu keramické hlíny a na peci. Když jsou předměty přežahnuté, jsou připravené na glazování. Ostrý výpal je ve fázi druhé, kdy teploty jsou vyšší než 1000 °C, ale opět záleží na keramické hmotě a na peci. Výpal je ovlivňován teplotní křivkou a trvá několik hodin. Teplotu necháme klesnout na 100 – 120 °C než pec otevřeme a výrobky z ní vyndáme, jak uvádějí Placáková, E., Pošustová, M., Vondrušková, A. (2006, s. 18).

Druhy pecí

Takto promlouvá Rada, P. (1956, s. 145) k nynějšímu pálení: „Každé pálení je pro keramika, který jím dokončuje svou práci, malá slavnost, a nikdo, kdo neprožil,

nedovede si představit, s jakým napětím se otvírá vypálená chladnoucí pec. Dnešní pohodlné pálení v elektrických pecích snižuje ovšem riziko neúspěchu na minimum, avšak ochuzuje výtvarníka o práci s tvořivým ohněm.“ Způsoby vypalování keramických výrobků nám popisuje Chavarria, J. (1999, s. 56 – 67) takto:

- Vypalování v otevřeném ohni

Do spáleného dřeva a vzniklého žhavého popelu položíme dnem vzhůru hliněné nádoby. Úplné vysušení hlíny dochází při teplotách převyšující 100 °C v žáru popela. Při této teplotě nedojde k roztrhání předmětu, které by mohlo být zapříčiněno vypařováním vody, která zůstala v hlíně. Nádoby se pak přikryjí větvemi a tlustšími kousky dřeva a oheň bude rozdělaný tak, že nádoby budou obklopené plameny. Během pálení stále přikládáme a na konci pálení dodáme palivo, které rychle hoří a má vysoký žár, a tak teplotu pálení zvýšíme. Než vložíme nádobu do žhavého popelu, dáme nádobu předeheřt, a to tak, že zapálíme v nádobě slámu.

- Vypalování v jámě

Je to založené na podobném principu, jako vypalování na otevřeném ohni. Protože mají jámy hliněné stěny, ve kterých se udrží teplo ve větší míře, je tato metoda účinnější. Při tomto způsobu pálení dosáhneme vyšších teplot. Trhlinky se tolik nevyskytují, protože se lépe kontroluje oheň a dochází k pomalejšímu chladnutí. Jáma, která je zapotřebí, musí být vyhloubena do hloubky 50 cm a musí mít 50 cm v průměru. V jámě se musí spálit nějaké větve, aby došlo k vysušení stěn. Poté nádoby položíme do žhavého popelu. Přes okraj jámy dáme určité množství železných tyčí, aby mohly propadnout jen malé větvičky, ale ne silná polena. Na železnou mříž se dá klestí, které se poté zapálí, a postupně se přidávají silnější polena, a tím dochází ke zvýšení žáru. Takto se postupuje do té doby, než žhavý popel nepokryje celou jámu. Jakmile budou nádoby pokryty, je pálení u konce. Nakonec necháme předměty vychladnout a pak je můžeme vyjmout. Pálení se dá v jámě regulovat. Pokud chceme, aby nádoba měla načervenalý vzhled, musíme ovzduší v jámě zredukovat a to tak, že přidáme více paliva a pak do jámy přidáme zeminu, nebo jiný materiál a zabráníme přístupu vzduchu.

- Vypalování pilinami

Je to podobné jako u jámové pece. Postavit pec není obtížné. Vypalování pilinami má více způsobů. Odvíjí se to od toho, zda použijeme cihly nebo kovové kontejnery. Pokud použijeme cihly, mohou to být cihly žáruvzdorné nebo obyčejné. Nejprve postavíme základnu a na ní se pak položí první řada cihel. Tak zajistíme obvod pece. Cihly budeme vrstvit do té doby, než nedosáhneme námi určené výšky. Cihly se nespojují cementem, proto musíme dávat pozor na to, aby stěny byly zcela kolmé, kvůli vzduchu, který musí procházet spárami mezi cihlami. Pokud budeme vypalovat více nádob, je potřeba podložit jednotlivé vrstvy drátěným pletivem, aby nedošlo k propadnutí. Na dno se dá přibližně desetcentimetrová vrstva pilin a jemně se stlačí. Suché, naplněné nádoby s pilinami se položí do pece. Optimální vzdálenost nádob od sebe je 8 - 10 cm a od zdiva 5 cm. Do mezer se vysypou piliny a zasype se další vrstvou pilin. Takto budeme pokračovat do té doby, než pec zcela nenaplníme. Mezi vrchní řadou nádob a ústím pece zanecháme 10 – 15 cm volný prostor. Povrch pilin polijeme hořlavinou a vyčkáme, než se kapalina vsákne. Po naložení pece pec zapálíme shora. Když oheň hoří po celém povrchu, zakryjeme pec nehořlavým materiálem, ale zanecháme 2 – 5 cm volný prostor, aby nedošlo k udušení ohně. Podle objemu pece může vypalování trvat několik hodin po několik dní. Dokud vychází kouř, tak pec stále pracuje, když přestane vycházet je pálení u konce. V peci je teplota 700 °C a díky redukční atmosféře v peci jsou výrobky většinou černé barvy. Díky vznikajícímu kouři by měla být pec postavena na otevřeném prostranství.

- Pece na dřevo

Vypalování v jámě se zdokonalovalo. Stěny byly z cihel a bláta, které měly otvory, kterými se přidávalo palivo do ohně. O něco později došlo k zastřešení, které se po vypálení muselo znova postavit. Později se stavěla pec s otevřenou střechou, horním odtahem a spalování paliva bylo ve spodní komoře. Tento druh pece měl oddělené nádoby od topeniště. Po naplnění pece byly nádoby pokryty střepy a hlínou, které zamezovaly úniku tepla. Směs slámy a hlíny se přidávala do topeniště. Nejprve měla horní část jeden nebo více otvorů na kouř, ale později byla pevná střecha s komínem. Tento způsob pálení měl výhodu v tom, že se dala zvyšovat teplota.

- Uhelné pece

Dnes se s nimi moc neseškáme, ale od roku 1700 byly oblíbené v evropských keramičkách. Topilo se uhlím, které bylo dobře hořlavé a především dobře dostupné. Nedostatek u této metody pálení bylo to, že při spalování uhlí vznikaly nečistoty, jako byla síra a popílek. Tyto nečistoty způsobovaly poškození glazury. Pokud nádoby byly ochraňovány nehořlavými kryty a byly umístěny v oddělené komoře, k poškození glazury nedošlo. Tento druh pálení je podobný pecím na dřevo.

- Olejové pece

Olejové pece využívají uměleční hrnčíři. Tento druh pece obsahuje velké množství výparů, které vznikají během pálení. Olej se do pece vstřikuje a to po kapkách nebo pomocí tlakového čerpadla. Podstatné je, aby nedošlo ke kontaktu plamene s páleným materiálem. Pro stavbu pece je zapotřebí velký prostor a to více než 70 cm. Velký prostor musí být především pro plameny, které jsou u olejů značně dlouhé. Regulování prostředí je velice snadné. Na uskladnění paliva je zapotřebí prostor, který ubírá místo, ale má i nepříjemný zápach a zanechává špínu a z hořáku vychází nepříjemný zvuk. Důležité je pořád dohlížet na tok paliva a množství vzduchu proudícího dovnitř. Jelikož cena za olej roste, hrnčíři přechází k jinému zdroji paliva. Kvůli nečistotám se musí předměty ochraňovat, proto je vkládáme do uzavřených pouzder, které jsou vyrobené ze žáruvzdorných materiálů.

- Plynové pece

Hrnčíři využívají tuto pec, kvůli výhodám plamenných pecí. Instalace a údržba pece není drahá. Provoz elektrické pece má mnohem větší náklady, než má plynová pece. Pec se reguluje jednoduše a to tak, že vstřikujeme více vzduchu a méně plynu nebo naopak. Dnes jsou plynové pece automatizované a umožní regulovat teplotu a dobu pálení a dokonce si můžeme zvolit okysličenou nebo zredukovanou atmosféru v peci. Při využívání plynových pecí je nutnost dodržovat bezpečnostní pravidla. Plynové pece mají na vnější straně žáruvzdorné cihly. Vnitřek je pokrytý izolačním vláknem, které zmenšuje spotřebu paliva a zrychluje pálení a zchlazování.

- Pece na glazování solí

Pece se začaly používat v 16. století v Německu. Pece byly docela velké. Fungovaly na principu horního odtahu. V kopulovité střeše byly otvory, kterými unikaly horké plyny. Jako palivo pro pece může být dřevo, uhlí, olej a plyn. Může být použita pouze solná glazura, nikoli jiná glazura. Pec na glazování solí se nazývá proto, že se do pece vházuje sůl (chlorid sodný). V peci dochází k reakci sodíku s křemenem a dává tak vznik křemičitanu sodnému, který způsobuje to, že nádoba je pokrytá sklovitým filmem. Abychom pec postavili, potřebujeme cihly s nízkým obsahem křemene a s vysokým obsahem hliníku. Jako palivo je nejvýhodnější používat dřevo, jehož popel, vznikající při hoření se spojí se solnými výparry a zdokonaluje tak glazuru. V peci musí být jedna či více otvorů, kterými se bude přidávat sůl. Nevýhodou je, že výparry obsahují kyselinu chlorovodíkovou, která je jedovatá a proto se musí zajistit dobrá ventilace. Nejlepší je pec umístit mimo ateliér. Aby nedošlo k přilepení glazury, musí se příčky a podpěry obalit silnou vrstvou hliníku a vody. Přidání soli záleží na teplotě a na typu hlíny. Kamenina je pro tento proces nejlepší. Teplota se pohybuje mezi 1200 – 1280 °C. Pokud už je hlína zesklivatělá a je ve fázi zrání, můžeme přidat sůl. Po přidání sole do pece zavřeme pecní otvory. Na chvíli i uzavřeme komín, aby neunikaly solné výparry. Otvor můžeme otevřít, až když kouř uvnitř pece je čistý. Pro vylepšení glazury se do pece přidává sůl vícekrát. Nádoby musí být daleko od sebe a stát na vypalovací komoře, aby docházelo k volné cirkulaci. Když se přidá sůl do pece, tak dochází k poklesu teploty, proto musíme přidat palivo.

- Elektrické pece

Elektrické pece jsou na provoz nejsnazší. Pece se ovládají spínačem. Některé pece, když dosáhnou určité teploty, tak se automaticky vypnou díky pyrometru nebo žároměrce, která po ohnutí vypne přívod elektriky. Používání elektrické pece je bezpečné. Elektrická pec má kovovou konstrukci, ve které jsou žáruvzdorné cihly na vnější straně oplechované. Slabá vrstva izolačního materiálu je mezi plechem a cihlami. Pece se nejvíce plní zepředu, ale jsou i pece, které se plní shora. Ke snadnému přemísťování má pec pojízdný rám. Pec by měla být umístěna na daném místě s dostatkem energie. Elektrické pece nemají velké nároky na údržbu. Při nakládání či vykládání pece je důležité dávat pozor na jednotlivé články, aby se neponičily. Články

jsou umístěné do dveří, do bočních stěn, do zadní stěny, anebo do dna pecí. Topnými články prochází proud uvnitř pece a žhne teplo do prostoru i do keramických předmětů.

- Papírové pece

Poslední způsob vypalování nám popisuje Žíla, K. (2005, s. 52 – 53) takto: Konstrukce pece není složitá a během výpalu dává možnost zajímavým efektům. Nejvyšší teplotu 1100 °C získáme jen na malou chvíli. Abychom pec postavili, musíme mít drátěnou plotnu s hrubšími oky o rozměru 1 m². Ke vzniku topeniště potřebujeme podstavec vytvořený z cihel a na to položíme drátěnou desku. Výrobky pokládáme do kruhu, které se pak obloží dřevem (latěmi). Do vzniklých mezer mezi výrobky pokládáme kousky dřeva. Do nádob, které mají široké hrdlo, vložíme piliny nebo kousky dřeva. Latky, které máme po obvodu topeniště, vytvoříme pyramidu o síle 10 cm. Poté celý povrch polepíme papírem, který se pomaže po obou stranách šlikrem. Tloušťka papírové vrstvy by měla být tak 3 cm. Komín vytvoříme tak, že na vrcholu zanecháme otvor, kterým by prošla sevřená pěst. Nejdříve topíme pozvolna, aby nedošlo k popraskání výrobků. Pod celou konstrukcí zachováváme nízký oheň na širší ploše. O cihlu níže umístíme konstrukci a po půlhodině dojde ke zvýšení teploty. Další snížení provedeme za další půlhodinu a začneme více přikládat. Když nastane vznícení uvnitř pece, zanecháme proces proběhnout samovolně. Do této pece je vhodné dávat předměty již po přežahu. Glazury využíváme takové, které jsou do 1000 °C. Během pálicího procesu však vznikají na výrobcích zajímavé barevné efekty.

PRAKTICKÁ ČÁST

Uvedení do praktické části diplomové práce

Praktická část diplomové práce se věnuje deseti projektům pro uplatnění keramiky na 1. stupni ZŠ. Projekty se týkají nejznámějších svátků slavících u nás. K tvorbě projektů mi byla nápomocná kniha od Tomkové, A., Kašové, J., Dvořákové, M. (2009, 173 s.), která mi byla oporou po formální stránce projektů.

1. Projekt: Tři králové

Typ projektu: dvoudenní

Doporučený ročník: 4. třída

Integrované předměty:

- Vlastivěda - základní informace o třech králich, orientace na mapě (Izrael)
- Pracovní činnosti - vyrobení tří králů z barevných papírů
 - vyrábění korunek a bílá roucha
 - vytvoření tří králů z keramiky
- Informatika - užívání internetu k vyhledávání důležitých informací
- Výtvarná výchova - vybarvování obrázků třech králů podle předlohy
- Hudební výchova - zpěv písně „My tři králové“
 - zaznamenávání not a slov do notové osnovy
 - hraní na hudební nástroje

Místo k realizaci: třída, město Beroun

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- uplatňují své předchozí znalosti o třech králich
- dokážou vysvětlit pojmy kadidlo, myrha, Nejsvětější Trojice, Christus mansionem benedicat
- uvědomují si důležitost tohoto svátku

- pátrají po potřebných informacích
- zvládají nacházet obrazové přílohy o třech králich
- dokážou spisovným jazykem svým spolužákům prezentovat zjištěné informace
- zkvalitňují si svůj písemný projev při zapisování informací, které využijí k přípravě plakátů.
- rozšiřují si svoji slovní zásobu
- dovedou se správně vyjadřovat při mluveném projevu
- zvládnou se naučit píseň z paměti

Psychomotorické cíle:

- osvojují si technologické postupy při práci s hlinou – rozválení plátu, udělat váleček z hlíny, vykrojit z plátu požadovaný tvar krále
- rozvíjí specifické psychomotorické oblasti: jemná motorika, pečlivost provedení, originalita ztvárnění
- osvojují a rozvíjejí dílčí psychomotorické činnosti – rovné stříhání, obkreslení šablony, vystřížení tvaru
- užívají již naučené mechanické činnosti
- zdokonalují se v práci s hlinou
- uplatňují tvořivost a zručnost při tvorbě králů
- dodržují předem stanovený postup práce s hlinou
- jsou schopni nacvičit a společně zazpívat píseň My tři králové
- zdokonalují se v modelování z papíru při vytváření krále
- zdokonalují se v technice stříhání a lepení

Afektivní cíle:

- respektují práci a názory skupin
- ochotně reagují na dané otázky
- projevují zájem a zvědavost
- objektivně hodnotí postavy tří králů
- uvědomují si význam tohoto svátku
- dokážou pracovat ve skupině a rozdělit si práci
- všichni se aktivně zapojují do splnění daných úkolů

- zvládají objektivně hodnotit vytvořené plakáty a postavy králů od jiných spolužáků

Informační základ pro učitele:

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99i_kr%C3%A1lov%C3%A9

<http://zeny.e15.cz/clanek/bavim-se/tri-kralove-ukonci-vanocni-cas>

<http://www.ceske-tradice.cz/tradice/zima/tri-kralove>

http://tvorilek.blogspot.cz/2014/12/blog-post_30.html

<http://www.vbarvach.cz/album/fotogalerie-keramika/tri-kralove-1-jpg/>

Použité metody a organizační formy:

- skupinová práce – vyhledávání potřebných informací
- hromadné vyučování – diskuse o získaných informacích
- skupinová práce – vyrábění tří králů, každá skupina vyrábí jednoho krále z barevných papírů, tvorba plakátu
- skupinové vyučování – text písně, práce s textem
- samostatná práce – vyrábění králů z hlíny, vytvoření vlastního kostýmu krále (korunu, bílé roucho)
- společný pochod městem

Motivace, organizace

Žáky den před plánovaným dvoudenním projektem seznámíme s informacemi. Obezpečíme rodiče s tím, že šestého ledna půjdeme s celou třídou po městě koledovat, kde budeme zpívat již den předem naučenou tříkrálovou koledu: „My tři králové“. Den předem si vše potřebné naučíme a především si vytvoříme korunky a bílá roucha. Ráno před plánovaným koledováním se s dětmi sejdeme ve třídě, kde si společně zopakujeme již předem naučenou písničku a řekneme si, odkud a kam půjdeme. Před odchodem ze třídy jsou žáci upozorněni, jak se mají chovat při návštěvách jednotlivých domů.

Realizace

Trvání projektu zabere dva celé dny. První den se sejdeme všichni v jedné třídě. Hodinu začneme tím, že se učitel zeptá, zda někdo chodí v jeho městě či vesnici

koledovat. Poté učitel rozdělí žáky na tři stejně početné skupiny a rozdá jim pracovní listy se šesti otázkami, které se týkají svátku tří králů. Každá skupinka bude mít své stanoviště. Jednotlivé skupinky mají možnost vyhledat odpovědi na internetu. Až svou práci ukončí, své odpovědi budou prezentovat ostatním. Dalším úkolem dané skupinky je vytvořit jednoho krále podle předlohy, kterou mu zajistí učitel. Po skončení práce si vytvořené krále ukážeme a vystavíme ve třídě. Poté následuje společné učení se písně „My tři králové“. Nejprve si píseň zaznamenáme i se slovy do notového sešitu. Poté se naučíme zpívat píseň. Žáci danou píseň doprovází různými hudebními nástroji, jako jsou dřívka, triangel, činely a další. Další aktivitou skupinek bude tvorba jednoho krále z hlíny. Učitel je při této aktivitě nápomocný. Nejprve ukáže, jak mají žáci postupovat a poté každé skupince rozdá šablonu s králem. Jako další a nezbytnou součástí projektu je vytvoření kostýmů na další den. Každý žák si vyrobí ze čtvrtky vlastní korunu a z bílého prostěradla roucho. Poslední aktivita bude skupinová práce, kde budou pracovat všichni žáci. Žáci vytvoří velký plakát, na kterém budou základní informace o třech králich, nakreslení tří králové, napsaná koleda. Druhý den se vydáme se žáky na tříkrálovou koledu.

Hodnocení

Po skončení koledování se vrátíme zpět do třídy, kde si všichni sedneme do kroužku a povídáme si o tom, co se nám líbilo, co se nám nelíbilo. Jakými zkušenostmi jsme se obohatili a co si pamatujeme. Vše vyvrcholí tím, že se společně všichni vyfotografujeme v kostýmech a učitel žákům rozdá nějakou odměnu za práci, kterou odvedli.

Hlavní myšlenkou tohoto projektu bylo žáky seznámit s naším svátkem. Především se obohatit o zajímavé informace a zkusit si vytvořit z hlíny tři krále.

My tři králové jdeme k vám

My tři krá - lo - vé jde - me k vám,
 štěs - tí, zdra - ví vín - šu - jem vám.

<p>2. Štěstí, zdraví, dlouhá léta,
my jsme k vám přišli zdaleka.</p> <p>3. Copak ty tam, čemej, vzadu
vyrkujeteš na nás bradu.</p> <p>4. Já vyznávám, že jsem černý,
že jsem z mouřenínské zemi.</p> <p>5. Slunce je toho příčina,
že je má tvář opálená.</p> <p>6. Kdybys na slunce nechodil,
byl bys svou tvář neopálil.</p> <p>7. Slunce je drahé kamení
od Kristova narození.</p> <p>8. Nám třem se hvězda zjevila,
která jakživa nebyla.</p> <p>9. Jak jsme tu hvězdu viděli,
hned jsme si koně sedlali
a do Betléma se brali.</p> | <p>10. Herodes král z okna kouká,
vidí tři krále zdaleka.</p> <p>11. Daleká-li cesta vaše?
Do Betléma mysl naše.</p> <p>12. Co je v Betlémě nového,
že pospicháte do něho?</p> <p>13. Narodil se tam Spasitel,
všeho světa Vykupitel.</p> <p>14. To já tam taky musím jít,
to malý dítě pozdravit.</p> <p>15. A já černý vystupuju
a Nový rok vám vinšuju.</p> <p>16. A my taky vystupujem
a Nový rok vám vinšujem.</p> |
|---|---|

Obrázek č. 1 – noty a slova k písni: „My tři králové“ (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek http://tvorilek.blogspot.cz/2014/12/blog-post_30.html)

Obrázek č. 2 – vytvoření tří králů z hlíny (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.vbarvach.cz/album/fotogalerie-keramika/tri-kralove-1-jpg/>)

2. Projekt: Vynášení Morany

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 4 třída

Integrované předměty:

- Pracovní činnosti - vytvoření Morany z přírodních materiálů ke spálení
 - zhotovení Moran z vařeček
 - vytvoření Morany z hlíny
- Výtvarná výchova – vytvoření pozvánek
- Hudební výchova - zpěv písně
- Český jazyk - spojování odpovědí se správnými otázkami
 - sepsání pozvánek

Místo k realizaci: třída, město Beroun

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- mají získané vědomosti prostřednictvím učitelovi aktivity (hledání odpovědí na otázky)
- zdokonalují se v písemném projevu při zpracování odpovědí na otázky a při psaní pozvánek
- slovně prezentují spolužákům získané informace
- jsou schopni porozumět textu
- přemýšlí o ztvárnění Morany z přírodních materiálů
- snaží se navrhnout různé Morany za pomoci dřevěné vařečky a přírodních materiálů
- používají spisovný jazyk
- zvládnou se naučit píseň nazpaměť

Psychomotorické cíle:

- osvojují si technologické postupy při práci s hlínou – rozválení plátu, udělat váleček z hlíny, vykrojit z plátu požadovaný tvar Morany

- rozvíjí specifické psychomotorické oblasti: jemná motorika, pečlivost provedení, originalita ztvárnění
- zvládnou vytvořit Moranu z přírodních materiálů
- dokážou zhotovit Moranu za pomoci dřevěné měchačky a kusů látek
- sepisují získané odpovědi na papír
- třídí odpovědi ke správným otázkám
- zapisují informace o pálení Morany na pozvánku
- navrhují vzhled pozvánky na pálení Morany

Afektivní cíle:

- dávají najevo zájem o tento projekt
- jsou schopni komunikace ve skupině
- zapojují se aktivně do projektu
- uznávají názory ostatních
- oceňují průběh své práce
- posuzují výsledek práce
- přemýšlejí nad významem Morany
- zvládají objektivně hodnotit vytvořené Morany od jiných spolužáků
- jsou vstřícní k ostatním spolužákům

Informační základ pro učitele:

<http://rodnavira.cz/o-nas/nase-cinnost/vynaseni-smrti/>

http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Ucebni_texty/%C5%98%C3%ADkanky/Velikono%C4%8Dn%C3%AD_%C5%99%C3%ADkadla?highlight=Vyn%C3%A1%C5%A1en%C3%AD+smrti#Vyn.c3.a1.c5.a1en.c3.ad_Mo.c5.99eny

<http://mim.cemotel.cz/e/vitani-jara/>

<http://www.zcm.cz/sites/default/files/pisen.jpg>

Použité metody a organizační formy:

- práce ve dvojicích - zaznamenávání odpovědí na otázky
- samostatná práce - vytváření Morany z dřevěných vařeček
- zhotovení Morany z hlíny

- vytvoření pozvánky

- skupinová práce - vytvoření Morany z přírodních materiálů
- skupinové vyučování - text písně, práce s textem
 - text básničky
- skupinová práce - pálení Morany

Motivace, organizace

Se žáky začneme otázkou: “Milé děti, jak se jmenoval nejvýznamnější zvyk symbolizující odchod zimy a příchod jara?” Po zodpovězení otázky budeme žáky informovat o projektu, který nás čeká. Nezbytnou součástí bude den předem vytvoření pozvánky pro rodiče.

Realizace

Doba projektu bude jeden celý den. Po zahájení hodiny, rozdělí učitel žáky do dvojic. Učitel rozdá soubor pěti otázek, na které budou děti hledat odpovědi na lístečkách rozmístěných po třídě. Jeden bude hrát roli zapisovatele a druhý bude sbírat informace a slovně mu předávat. Poté si to společně zkontrolují, zda dávají otázky a odpovědi smysl. Po skončení této aktivity si učitel se žáky bude povídat o tomto starém lidovém zvyku. Společně se naučí i říkanku vztahující se k tomuto zvyku. Dalším úkolem bude naučit se písničku, která se zazpívá cestou k ohništi, kde Moranu společně s rodiči spálíme. Následně si pak Moranu vytvoříme z dřevěných měchaček a kusů látek. Nedílnou součástí projektu bude, že si každý žák vytvoří Moranu z hlíny. Jako poslední aktivita tohoto projektu bude společné zhotovení jedné velké Morany z přírodních materiálů, kterou společně ponese k ohništi. Na smluvený čas přijdou rodiče do školy a společně se odebereme k ohništi, kde si zazpíváme a spálíme Moranu. Při té příležitosti si i opečeme vuřty, které rodiče opatří a donesou. Touto poslední aktivitou celý projekt končí.

Hodnocení

Celý den zhodnotíme u opékání vuřtů. Povíme si, čím jsme se obohatili a co nového jsme se dozvěděli. Po skončení opékání vuřtů odchází děti společně s rodiči domů.

Cílem projektu bylo připomenout si tento lidový zvyk. Cílem tohoto projektu je rozvinout psychomotorickou činnost žáků. Žáci dokážou napodobovat dané činnosti, činnosti vykonávají rychle a přesně.

a) Jak se jmenuje pradávňý rituál oslavující konec zimy a začátek jara?

- Vynášení smrtky

b) Jaký den se tato tradice provádí?

- Provádí se na smrtonosnou neděli, což je dva týdny před Velikonocemi.

c) Jak se nejčastěji slaměná figura nazývá?

- Morena

d) Jak daný rituál probíhá?

- Figura bývá za zpěvu vynesena z obce, zneškodněna ohněm a vhozena do vody.

e) Jak zní celá báseň o Moreně?

Neseme Mořenu

pěkně přistrojenú,

neseme Mořochca,

rovnou do potoka.

Mořenu nesem

s velikým nosem,

do vody ji dáme,

jaro přivítáme!

Smrt nesem ze vsi,

nové líto do vsi,

nové líto líbezné,

obilíčko zelené.

Smrt plyne po vodě

Smrt ply-ne po vo-dě, no-vé lé-to k nám je-de s čer-ve-nej-ma
vej - ci, žlu-tej-ma ma - zan - ci. Ja-kej je to ma-za-nec
bez ko-ře-ní, bez va-jec? Fi - a - la, rů - že kvís - ti ne-
mů - že, až jí mi-lý Pán Bůh z ne - be po - mů - že.
Vel-ko-noč-ko, vel-ko-no-čko, kde tak dlou-ho bej - váš? U stu-dán-ky,
u stu-dán-ky ru-ce, no-hy mej - váš. Ho-ry jdou, le - sy jdou,
dej nám Pám-bu tra-vič-ku až do ko-le - nou.

Podklady k tvorbě tohoto materiálu převzaty z: Vejvoda, Zdeněk; Ulrychová, Marta; Traxler, Jiří. *Přelsto v lidové písní II*. Praha: Etnologický ústav AV ČR, 2015.

1.
Smrt plyne po vodě,
nové léto k nám jede
s červejma vejci,
žlutejma mazanci.
Jaké je to mazanec
bez koření, bez vajec?
Fiala, růže
kvísti nemůže,
až jí milý Pán Bůh
z nebe pomůže.

[refrén]
Velkonočko, velkonočko,
kde tak dlouho bejváš?
U studánky, u studánky
ruce, nohy mejváš.
Hory jdou, lesy jdou,
dej nám Pámbu travičku
až do kolenou.

2.
Svatej Petr oře
na zelené hoře.
Svatej Petr hřímá,
natočí nám vína,
abysme se napili,
Pána Boha chválili.
A ty, svatá Markyto,
dej nám pozor na žito,
na to všechno osení,
co nám Pán Bůh nadělí.

Obrázek č. 3 - noty a slova k písni: "Smrt plyne po vodě" (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.zcm.cz/sites/default/files/pisen.jpg>)

Obrázek č. 4 – společná fotografie před pálením Morany (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 5 – Vytvořená Morana (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 6 – cesta k ohništi (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 7 – příprava ohniště na pálení Morany (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 8 – pálení Morany (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 9 – společné focení s Morany (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 10 – vytvořené Morany (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 11 – zhotovené Morany z keramiky (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 12 – vytváření Morany (archiv autorky diplomové práce)

3. Projekt: Probouzení jara

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 4 třída

Integrované předměty:

- Přírodověda - poznávání rostlin a zvířat v přírodě
 - pokus zbarvování rostlin
 - umělé líhnutí kuřat
- Český jazyk - učení se básní
 - čtení pohádky, hádanek
- Hudební výchova - zvuky zvířat
- Pracovní činnosti - vytváření slepiček z keramiky
 - tvorba plakátu
- Tělesná výchova - hry v přírodě
 - Pozdrav slunci

Místo k realizaci: třída, okolí Berouna

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- uplatňují předchozí znalosti o rostlinách a zvířatech
- zdokonalují se v písemném projevu při tvoření plakátu

- jsou schopni porozumět textu (básničky, pohádky)
- přemýšlí o ztvárnění slepice z keramiky
- používají spisovný jazyk
- zvládnou se naučit báseň nazpaměť
- rozeznávají jednotlivá zvířata a rostliny
- učí se rozeznávat zvuky zvířat
- vytváříme kladný vztah k přírodě
- rozvoj sluchu
- zvládnou pantomimicky ztvárnit jednotlivá zvířata

Psychomotorické cíle:

- osvojují si technologické postupy při práci s hlinou
- rozvíjí specifické psychomotorické oblasti
- učí se novým cvikům
- dodržují pravidla při venkovních hrách
- sepisují získané informace na plakát
- zvládnou zacvičit „Pozdrav slunci“
- dokážou zhotovit dané zvíře z hlíny
- provádí badatelskou úlohy při zbarvování sněženek
- pozorování líhnutí kuřat
- zvládnou si zasadit fazoli a následně se o ní patřičně starat

Afektivní cíle:

- projevují zájem o projekt
- jsou ohleduplní ke svým spolužákům
- zapojují se aktivně do projektu
- jsou schopni komunikace ve skupině
- uvědomují si důležitost získaných informací

Informační základ pro učitele:

<http://clanky.rvp.cz/clanek/r/P/6991/JARO-UZ-SE-PROBOUZI.html/>

<http://vytvarna-vychova.cz/zvirata-a-jejich-mladata/>

Použité metody a organizační formy:

- skupinová práce - tvorba plakátu
 - pokus „zbarvování kytek“
 - učení se básně
 - četba Dášanky
 - hry v přírodě, ve třídě
 - pantomima zvířátek
- samostatná práce – výroba slepiček z hlíny

Motivace, organizace

Problémová úloha – Děti, co kdybychom šli společně probudit jaro a dozvědět se zajímavosti o přírodě?

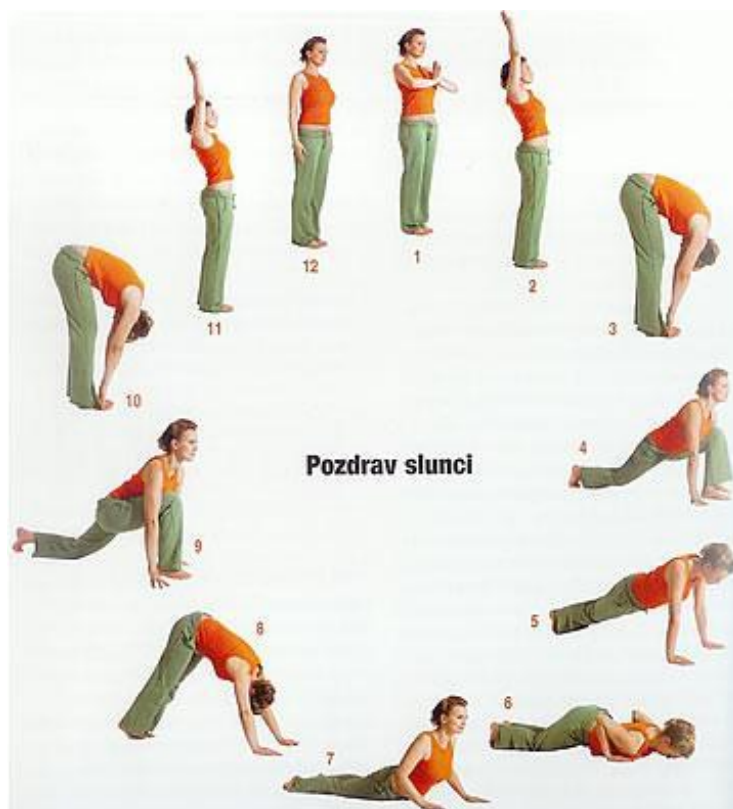
Realizace

Projekt potrvá jeden celý den. Projekt zahájíme procházkou po Berouně. Děti si všimají změn v přírodě, zpěvu ptáků, probouzení přírody a to jak zvířat, tak i rostlin. Po příchodu z procházky si před školou zahrajeme jarní hry. Jako první hru si zahrajeme „skákání panáka“ a druhá bude cvrnkání kuliček. Po skončení se odebereme do školy. Ve třídě si sedneme do kroužku a budeme si povídat o tom, co jsme v přírodě viděli, co nás překvapilo, co nového jsme se dozvěděli. Abychom se po sezení protáhli, zacvičíme si společně pozdrav slunci. Po cvičení si uděláme společně pokus. Při pokusu budeme postupovat takto: do tří sklenic dáme vodu, v jedné bude čirá voda, v ostatních dvou je voda zbarvená do červena a modra. Do každé sklenice umístíme sněženky. Pozorujeme, jak se začnou květy zbarvovat dle vody ve sklenici. Dětem vysvětlíme celý proces. Květy změnilly barvu, protože květina do sebe nasála obarvenou vodu. Voda se rozvádějícími kanálky dostala až do květu. Po dokončení pokusu se společně naučíme básničku s jarní tematikou. Nedílnou součástí jsou i různé hádanky a lidové pranostiky, které se naučíme. Konkrétně jde o: Březen – za kamna vlezem; na svatého Řehoře (12. 3.) led plave do moře, čáp a vlaštovičky letí přes moře; na Hromnice (2. 2.) musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout; na svatého Jiří (24. 4.), vylézají ze země hadi a štíři. Pro odpočinek následuje čtení pohádky: Dášanka, čili život štěněte – Narodilo se štěně. Děti poté vypravují o vlastních zvířátkách, které mají doma.

Po této aktivitě následuje sluchová hra „Kdo to pípá?“ Jedno dítě (kvočna) má zavázané oči. Učitelka vybere jiné dítě (kuře), a to pípne. "Kvočna" musí uhodnout, kdo z dětí pípнул. Další činností bude poznávání zvířat a jejich mlád'at. Žáci sedí okolo lana, uvnitř jsou obrázky zvířat a mlád'at. Dítě, které vidí jakoukoliv dvojici, jde do kruhu, vyjme ji a pojmenuje. Pokud je to správně, dvojici dáme pryč z kruhu. Následně si zahrajeme hru: "Kdo je za dveřmi v chlívku?" Jedno dítě je schované za dekou a v ruce drží obrázek nějakého domácího zvířete. Dvojice dětí drží před obrázkem deku, kterou pak na pokyn pustí. A další dvojice, která byla za dveřmi, přijde a po spuštění deky na zem musí jedna z dvojice vykřiknout název zvířete. Kdo vyhraje, jde za deku. Dále si zkusíme jednotlivá zvířátka ztvárňovat a to pantomimou. Důležitou částí bude i vytvořit slepičku z keramiky. V tomto projektu bude i opravdové umělé líhnutí kuřat. Předposledním úkolem bude vytvoření plakátu s jarní tematikou. Na plakátu budou obrázky zvířat i mlád'at, dále pak různé rostliny, básnička. A jako poslední úkol bude sázení fazole do květináčů.

Hodnocení

Cílem tohoto projektu je získávání důležitých informací. Žáci se obohatí o zkušenosti. Tento projekt je velice poučný a zábavný. Žáci mají možnost být u líhnutí kuřat z vajíček a sledovat ho.

Obrázek č. 13 – znázornění cviků (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.sportvital.cz/sport/joga/joga-pozdrav-slunci/>)

Housátka: František Nechvátal

Na travičce u vody
 chodí husí průvody.
 Husy plují po potoce
 vítat jaro v tomto roce.
 Háj už kvete za vodou
 ostružiním, jahodou.

Hej, vy zlatá housátka,
 vyženu vás za vrátka.
 Sluníčko se směje z výšky,
 natrhám si pampelišky.
 A s věnečkem na hlavě
 proběhnu se po trávě.

Trávo, trávo zelená,
 umývám si kolena.

V potoce se husy perou,
 stará husa s mladou dcerou.
 A s věnečkem na čele
 zatočím se vesele

Obrázek č. 14 – básnička (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://clanky.rvp.cz/clanek/r/P/6991/JARO-UZ-SE-PROBOUZI.html/>)

Obrázek č. 15 – pozorování líhnutí kuřat (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 16 – vylíhlá kuřata (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 17 – hraní si s kuřaty (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 18 – společné focení s kůzlaty (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 19 – vytvořené slepičky před pálením (archiv autorky diplomové práce)

4. Projekt: Velikonoce u nás

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 3 třída

Integrované předměty:

- Pracovní činnosti - setí osení do kelímků
 - vytváření slepičky ze čtvrtky
 - malování vajíček

- vytvoření velikonoční slepičky z hlíny

- Výtvarná výchova - zdobení velikonočního zajíce
- Tělesná výchova - hry a soutěže venku
- Český jazyk - učení se velikonočních koled

Místo k realizaci: třída, okolí školy

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- procvičují paměť, představivost a pozornost
- prohlubují komunikační dovednosti
- rozvíjejí kultivovaný projev
- rozšiřují své vědomosti o velikonočních zvycích
- navrhnou vzhled velikonočního vajíčka
- používají spisovný jazyk
- dokážou se naučit koledy nazpaměť

Psychomotorické cíle:

- naučí se setí osení
- osvojují si technologické postupy při práci s hlínou – rozválení plátu, udělat váleček z hlíny, vykrojit z plátu požadovaný tvar slepičky
- rozvíjí specifické psychomotorické oblasti: jemná motorika, pečlivost provedení, originalita ztvárnění
- zvládnou namalovat vajíčko
- dokážou zhotovit pomlasku
- vytvoří velikonoční slepičku z hlíny
- pečlivě polepí zajíce pomocí barevných papírů

Afektivní cíle:

- zlepšují pohybové činnosti
- zdokonalují své manipulační činnosti
- osvojují si praktické dovednosti
- jsou schopni komunikovat ve skupině

- hodnotí průběh své práce
- objektivně hodnotí zhotovené práce
- jsou ohleduplní a nápomocní ke svým spolužákům

Informační základ pro učitele:

http://wiki.rvp.cz/Sborovna/4tydenni_plany/2.Zpracovane_tydenni_plany/1.Predskolni_vzdelavani/U%C5%BE_za%C5%A5ukalo_jaro/Velikonoce_-_sv%C3%A1tky_jara

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/V%C3%9DROBKY_S_D%C4%9ATMI/Velikonoce/Jarn%C3%AD_osen%C3%AD_se_slepi%C4%8Dkou_a_kohoutkem

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/V%C3%9DROBKY_S_D%C4%9ATMI/Velikonoce/Slepi%C4%8Dka_z_polystyrenov%C3%A9ho_srd%C3%AD%C4%8Dka

http://zs.jamneujhlavy.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=400066&id_dokumenty=1209

Použité metody a organizační formy:

- skupinová práce - společné povídání o Velikonocích v ranním kroužku
 - hry a soutěže venku
 - pletení pomlások
 - polepení velikonočního zajíce barevným papírem
- skupinové vyučování - učení se velikonočních koled
- práce ve dvojicích - setí osení do kelímku
- samostatná práce - zhotovení slepiček
 - malování vajíček
 - vytvoření velikonočních vajíček z hlíny

Motivace, organizace

Pojďme si prohloubit své vědomosti o Velikonocích. Děti často neznají původ a význam tohoto svátku, proto jim tento svátek více přiblížíme pomocí tohoto projektu. Tento projekt bude probíhat týden před velikonocemi. Rodiče obeznámíme o konání projektu i z důvodu jejich přítomnosti při tvorbě pomlázky.

Realizace

Projekt zahájíme ranním kroužkem, ve kterém si budeme povídat o původu a významu tohoto svátku. Zaměříme se na svatý týden a na velikonoční symboly. Poté se žáci rozdělí do dvojic a bude následovat setí osení do kelímku, který si následně nazdobí. Abychom kelímek ozdobili, vytvoříme si slepičku ze čtvrtky a poté si namalujeme vajíčko a pomocí špejle upevníme do téhož kelímku. Abychom si chvíli odpočinuli od práce, následuje učení se velikonočních koled v kroužku. Při další aktivitě zůstaneme v kroužku a všichni společně si polepíme velkého velikonočního zajíce pomocí barevných papírů. Po dokončení práce se odebereme k lavicím, kde si každý sám zhotoví velikonoční slepičku z hlíny. Nakonec všichni půjdeme ven, kde budeme soutěžit. Jako první soutěž bude kutálení vajíčka (běh s poháněním obruče). Další soutěží bude - zvedni vajíčko (všichni děti se volně pohybují a na zemi leží vajíčka (míčky), jakmile učitel zvolá: „Zvedni vajíčko“, všichni musí zvednout vajíčko a na koho nevystačí, tak vypadává. Poslední soutěží bude přenášení vařeného vajíčka na lžičce z místa na místo. Po příchodu rodičů se společně odebereme na poslední aktivitu a to je pletení pomlások. Při této aktivitě budou rodiče pomáhat svým dětem uplést pomlásku.

Hodnocení

Po ukončení projektu si uděláme zpětnou vazbu. Popovídáme si o tom, jak se nám pracovalo, o jaké zkušenosti jsme se obohatili a čemu se příště vyvarovat. Kelímky s osením si vystavíme ve třídě a žáci se o ně budou starat.

Hlavním cílem projektu je prohloubení znalostí o původu a významu svátku. Zkusit si namalovat vajíčko a vytvořit vlastní pomlásku. Tento projekt slouží pro zpestření výuky.

Obrázek č. 20 – výstava zasetého osení s výzdobou (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/V%C3%9DROBKY_S_D%C4%9ATMI/Velikonoce/Jarn%C3%AD_osen%C3%AD_se_slepi%C4%8Dkou_a_kohoutkem

Obrázek č. 21 – vytvořené vajíček před prvním pálením (archiv autorky diplomové práce)

5. Projekt: Den matek

Typ projektu: dvoudenní

Doporučený ročník: 4 třída

Integrované předměty:

- Český jazyk - povídání o svátku Den matek
 - učení se básničky „Matičce“
 - přáníčko mamince
 - pohádka „O veliké řepě“
- Hudební výchova - píseň „Maminko, mámo“
 - vystoupení – muzikál „Perníková chaloupka“
- Pracovní činnosti - pečení perníků do tvaru srdíčka
 - tvoření dárku pro maminky z hlíny
- Výtvarný výchova - tvorba přáníčka
 - portrét maminky

Místo k realizaci: třída, kulturní dům

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- dokážou spisovným jazykem mluvit o své mamince
- zkvalitňují se v písemném projevu při psaní přáníčka
- dokážou podle své představivosti udělat portrét maminky
- prohlubují svoji slovní zásobu při čtení pohádky a básničky
- jsou schopni se naučit píseň a text nazpaměť
- zvládnou se kultivovaně vyjadřovat při mluveném projevu
- přemýšlí o důležitosti tohoto svátku
- jsou schopni nacvičit pohádku a vystoupit před rodiči s muzikálem
- rozhodují se, jakým způsobem vytvoří přáníčko
- zvládnou vymyslet text do přáníčka
- učí se pečení srdíček

Psychomotorické cíle:

- osvojují si technologické postupy při práci s hlinou – rozválení plátu, vykrojení tvaru ruky a zhotovení srdíčka
- rozvíjí specifické psychomotorické oblasti
- zvládnou upéci perník
- namalují portrét maminky
- uplatňují svoji kreativitu při tvorbě přáníčka
- využívají svou tvořivost při zhotovení perníčků
- žáci dokáží přizpůsobit činnost k problémovým podmínkám

Afektivní cíle:

- prostřednictvím pohádky se vžívají do role herců
- dokážou ocenit práci ostatních
- jsou schopni pracovat ve skupině
- jsou nápomocní ke spolužákům
- žáci se zapojují do práce

- jsou zodpovědní za svoje vystoupení před rodiči
- žáci jsou ochotni sledovat jednotlivé postupy práce
- jsou schopni přijmout naskytnutý problém během práce
- žáci si vytvářejí kladný postoj, že činnost má smysl

Informační základ pro učitele:

http://www.zsvelkysenov.cz/rs/storage/200905131406_vytvarka06.jpg

<http://www.zsjm.cz/projekty/projekt-den-matek-kveten-2011.html>

http://wiki.rvp.cz/Sborovna/4tydenni_plany/2.Zpracovane_tydenni_plany/1.Predskolni_vzdelavani/Kdy%C5%BE_v%C5%A1echno_kvete/Den_matek

http://www.akordytexty.cz/index.php?id_skladby=rgxmb5pm&act=detail

Použité metody a organizační formy:

- skupinová práce - ranní kroužek - povídání o svátku
 - vystoupení - Perníková chaloupka
 - básnička - Matičce
 - hra pohádky - O velké řepě
 - píseň - Maminko, mámo
- samostatná práce - pečení perníků
 - tvorba z hlíny
 - tvorba přáníčka
 - portrét maminky

Motivace, organizace

Tento projekt je určený proto, abychom se společně připravili na svátek: „Den matek“. Tento projekt je spojený s vystoupením žáků. Projekt bude rozdělený tak, že týden před vystoupením si během jednoho dne zhotovíme dárky pro maminky, docvičíme představení trénované už měsíc předem a v den samotného vystoupení si dopoledne upečeme perníky jako pohoštění, zopakujeme představení a společně se odebereme do kulturního centra, kde už na nás budou čekat rodiče. Rodiče budeme o této akci předem informovat.

Realizace

První část projektu začínáme tím, že se ráno sejdeme ve třídě, sedneme si do kroužku a budeme si povídat o tomto svátku. Povídat si budeme nejen o tomto svátku, ale také o maminkách dětí. Po skončení vyprávění se odebereme každý ke své lavici. Následuje tvorba přáníček, pro své maminky. Přáníčka si děti vytvářejí podle své představivosti. Abychom si odpočinuli od tvoření, následuje čtení pohádky O velké řepě. Tuto pohádku si následně zkusíme zahrát. Dalším úkolem bude nakreslit portrét své maminky za pomoci vodových barev. Po dokončení portrétu se naučíme písničku: „Maminko, mámo.“ Předposledním úkolem bude připravit si dárky pro maminky, které předají po skončení představení. Jedná se o dárky, které vytvoří z hlíny. Konkrétně vytvoří z hlíny ruku držící srdíčko. Posledním úkolem bude zopakovat si představení muzikálu: „Perníková chaloupka.“ Tímto je ukončena první část projektu. Druhá část projektu začíná v den, kdy se koná představení. Ráno se sejdeme ve škole, kde si každý vytvoří a nazdobí srdíčka z těsta, která budou jako pohoštění po vystoupení. Po upečení si zopakujeme muzikál a společně se odebereme do kulturního domu, kde už budou čekat rodiče. Po ukončení představení si ještě společně zazpíváme naučenou píseň a poté si maminky převezmou dárky. Pak si rodiče odvedou své děti.

Hodnocení

Tento projekt nejvíce zhodnotí rodiče po představení. Po ukončení představení následuje pohoštění, kde si společně pohovoříme o projektu.

Hlavním cílem tohoto projektu je připomenout dětem tento svátek a ukázat rodičům, co dovedou jejich děti. Velký význam zde má ocenění hodnoty práce žáka. Žák si vytvoří kladný postoj k činnosti. Vyvolá přesvědčení, že práce má nějaký smysl.

Obrázek č. 22 – vytvoření rukou se srdíčky z hlíny (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 23 – představení muzikálu „Perníková chaloupka“ (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 24 – muzikál: „Perníková chaloupka“ (archiv autorky diplomové práce)

6. Projekt: Masopust

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 3 ročník

Integrované předměty:

- Český jazyk - pracovní text o Masopustu
 - plnění daných úkolů k textu
 - učení se básničky s masopustní tematikou od Jiřího Žáčka
- Matematika - počítání slovních úloh na toto téma
- Hudební výchova - zpívání masopustních písní
- Tělesná výchova - učení se tance: „Dupák“

- Výtvarná výchova - vyrábění masopustních masek ze čtvrtky
- Pracovní činnosti - pečení koláčů
- vytváření keramických masek

Místo k realizaci: třída, tělocvična

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- zvládnou spisovným jazykem mluvit o Masopustu, který si přečetli z textu
- zhotoví podle své představivosti masku
- dokážou aplikovat získané vědomosti z matematiky na dané početní příklady
- naučí se danou píseň z paměti
- zvládnou si osvojit tanec: „Dupák“
- žáci se dozvídají nové informace o tradici, které nevěděli
- žáci dokáží vyjádřit obsah textu svými slovy
- jsou schopni ocenit a porovnat své výkony s ostatními
- získávají nové zkušenosti s pečením koláčů
- zodpoví na jednotlivé otázky vztahující se k textu

Psychomotorické cíle:

- děti si osvojí mentální představu o motorických činnostech
- žáci napodobují danou činnost podle učitele (tvorba masky, učení se tance a básně)
- naučí se technologickým postupům při vytváření masky z hlíny (rozcvičení plátu, vykrojení masky a nanášení glazury)
- zvládnou upéci koláč
- žáci si všípí mechanickou činnost (jednotlivé úkoly vykoná přesně)

Afektivní cíle:

- žáci vnímají čtený text
- žáci soustředí pozornost na zapamatování daných úkolů
- žáci se dobrovolně účastní na činnosti
- jsou schopni pracovat ve skupině

- nesou zodpovědnost za svoji práci
- jsou schopni přijmout naskytnutý problém během práce

Informační základ pro učitele:

<ftp://ftp.plavsko.cz/lenka.pdf>

<http://opukova.mslaudova.cz/2012-keramika-masopust/>

Použité metody a organizační formy:

- samostatná práce - práce s textem o Masopustu
 - počítání slovních úloh
 - vyrábění masek ze čtvrtky a různého materiálu
 - vytváření keramických masek
- skupinová práce - učení se básničky
 - zpívání masopustních písní
 - nácvik tance: „Dupák“
 - pečení koláčů
 - průvod masek ve škole a společná zábava v tělocvičně

Motivace, organizace

Tento projekt má posloužit k připomenutí tradice: „Masopust.“ Žáci budou obeznámeni o tomto projektu týden před konáním. Učitel žáky motivuje tím, že jim sdělí, co je všechno čeká, a na co se mohou těšit. Rodiče učitelé obeznámí a zároveň je pozvou na společnou akci v tělocvičně.

Realizace

Po příchodu žáků do třídy, si nejprve přečteme text, který se týká Masopustu. Po přečtení textu si o této tradici něco povíme a následně zpracujeme otázky a úkoly vztahující se k textu. Po dokončení následuje počítání slovních úloh tematicky zaměřených na Masopust. Dalším úkolem bude si vyrobit masky na průvod masek v tělocvičně. V tělocvičně se pak vyhodnotí nejlepší maska třídy. Učitel žákům poskytne různý materiál, aby byly masky bohaté. Dalším nezbytným úkolem bude se naučit básničku a masopustní písničku, kterou pak zarecitují a zazpívají v tělocvičně.

Nedílnou součástí bude i tanec: „Dupák“. Tento tanec se žáky nacvičí učitel ve třídě. Děti si vyzkoušejí vyrobit masku i z hlíny. Na tento úkol, bude mít pani učitelka připravené různé šablony, podle kterých si žáci danou masku vyrobí a nazdobí podle své fantazie. Poté se společně odebereme do školní jídelny, kde děti společně s kuchařkami upečou koláče, které poté vezmeme do tělocvičny a společně s rodiči sníme. V tělocvičně celý projekt společně ukončíme a to přehlídkou masek, tancem, písní a recitací básničky.

Hodnocení

Další den po projektu, si první hodinu projekt se žáky zhodnotíme. Rozebereme si jednotlivé úkoly a povíme si, co se nám líbilo a co se nám nelíbilo a co příště udělat jinak a lépe.

Obrázek č. 25 - zhotovené masopustní masky (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://opukova.mslaudova.cz/2012-keramika-masopust/>)

7. Projekt: Valentýn

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 4 třída

Integrované předměty:

- Informatika - vyhledávání informací na internetu o tomto svátku a zaznamenávání na papír
- Výtvarná výchova - zhotovení papírových brýlí do tvaru srdíčka
- vytváření valentýnek
- Hudební výchova - píseň: „Nám se stalo něco překrásného“
- Český jazyk - sloh na téma: „Valentýnská pošta“
- Přírodověda - povídání si a doplňování informací o nejdůležitějším orgánu lidského těla - srdci (funkce a stavba orgánu, uložení v těle, zajímavosti z krevního oběhu)

- povídání o přátelství, kamarádství, mezilidských vztazích
- Pracovní činnosti – vytváření srdíček z keramiky

Místo k realizaci: třída

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- získají nové poznatky o svátku svatého Valentýna a o nejdůležitějším orgánu lidského těla
- žáci prezentují najité informace svými slovy spolužákům
- žáci vymýšlí návrhy na valentýnské brýle a na valentýnky
- zvládnout najít informace o svátku na internetu
- zlepšují písemný projev při psaní valentýnské pošty
- mluví spisovným jazykem
- přemýšlí o vyrobení srdíčka z keramiky (ví jak postupovat)
- jsou schopni se naučit píseň a text nazpaměť

Psychomotorické cíle:

- zvládají techniku výroby srdíčka z hlíny (vytvoří plát, vyříznout požadovaný tvar, udělat váleček a z něho vytvarovat srdce, umístit do srdce střepey červeného skla)
- umí vytvořit valentýnku – vystřihávat, lepit, kreslit
- žáci originálně provádí manuální činnosti

Afektivní cíle:

- uvědomí si význam svátku
- jsou schopni spolupracovat ve skupině (během hledání na internetu)
- aktivně se podílejí na projektu
- uznávají názory ostatních
- oceňují práci keramiků
- posuzují výsledek práce
- jsou ochotni pomoci pomalejším spolužákům

Informační základ pro učitele:

<http://www.svatek.org/udalosti/svatek-sv-valentyna-detail>

<http://www.mzsdymokury.cz/web/fotogalerie/keramicky-krouzek/valentynska-srdicka/>

Použité metody a organizační formy:

- samostatná práce - zhotovení papírových brýlí do tvaru srdíčka
 - vytváření valentýnek
 - psaní slohu
 - vytváření srdíček z keramiky
- práce ve dvojicích - vyhledávání informací na internetu
- skupinová práce - zpěv písně
 - povídání si o nejdůležitějším orgánu těla

Motivace, organizace

Otázka pro všechny žáky – Zda ví, co se slaví 14.2.? Následoval by rozhovor o přátelství, kamarádství a mezilidských vztazích. Tento projekt bychom zrealizovali týden před tímto svátkem, abychom stihli výrobek z keramiky, který by si pak děti odnesly domů.

Realizace

Ráno se odebereme do počítačové učebny, kde se rozdělíme do dvojic a každá dvojice bude sedět u jednoho počítače. Jeden z dvojice bude mít funkci zapisovatele a druhý zase bude vyhledávat informace o svátku svatého Valentýna. Tato dvojice se

může kdykoli prohodit. Když už budou mít všichni informace vyhledané, začneme si o tomto svátku povídat. Vyhledávané informace budeme sdílet s ostatními. Plynule poté navážeme na rozhovory o přátelství, kamarádství a mezilidských vztazích. Po skončení povídání se odebereme do své třídy. Ve třídě si vyrobíme ze čtvrtky brýle, které budou mít obroučky do tvaru srdíček. Každý podle své fantazie si brýle dozdobí. Následně se pak naučíme slova k písničce: „Nám se stalo něco překrásného.“ Tato písnička je vzata z pohádky Lotrando a Zubejda, o které si něco málo povíme a když zbude na konci projektu čas, tak si ji i pustíme. Dalším úkolem bude vytvoření valentýnky. Valentýnku si děti vytvoří ze čtvrtky a dozdobí srdíčky či nějakou látkou nebo barevnými provázky. Následně si každý vybere jednoho spolužáka a anonymně mu napíše valentýnskou poštu, na kterou napíše komu je určená. Poté si je učitel vybere a rozdá poštu podle toho, komu je určená. Předposledním a důležitým úkolem je dozvědět se zajímavosti o nejdůležitějším orgánu lidského těla – srdci. Učitel předloží žákům důležité informace a následně na modelu srdce a obrázcích si vše ukážou. Projekt zakončíme tvorbou srdíčka z keramiky.

Hodnocení

Každý žák zhodnotí svoji tvůrčí činnost. Pokusí se o zhodnocení své práce, co se mu povedlo a co ne a co by případně doplnil. Vytvořené brýle si vystavíme ve třídě. Valentýnky společně s keramickým srdíčkem si děti odnesou domů jako dárek pro rodiče či blízké.

Obrázek č. 26 - vyrobená srdíčka z keramiky (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.mzsdymokury.cz/web/fotogalerie/keramicky-krouzek/valentynska-srdicka/>)

8. Projekt: Čekání na čerty

Typ projektu: dvoudenní

Doporučený ročník: 2 ročník

Integrované předměty:

- Prvouka - seznámení se svátkem svatého Mikuláše
- Český jazyk - čtení pohádky: „Čert a Káča“
 - učení se básně: „Když jsem šel do nebe“
- Výtvarná výchova - malování Mikulášů, andělů, čertů
- Hudební výchova - Zpěv písně: „Mikuláš ztratil plášť“
- Pracovní činnosti - výroba čertovské masky
 - výroba čerta nebo anděla z keramiky
- Tělesná výchova - různé činnosti a hry v tělocvičně

Místo k realizaci: třída, tělocvična

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- žáci získají nové vědomosti o tomto svátku (kdy se slaví, proč se slaví, co je s tímto svátkem spojeno)
- žáci dokážou používat získané informace (při ilustraci, převyprávění a dramatizace pohádky)
- jsou schopni porozumět textu (pohádky, písně, říkadla)
- dokážou se rozhodnout a aplikovat získané poznatky do různých činností
- používají spisovný jazyk
- zvládnou se naučit píseň zpaměti
- naučí se řešit problémové situace (během činností v tělocvičně)

Psychomotorické cíle:

- danou činnost dokážou vnímat (umí si vybrat materiál, z čeho budou tvořit)
- dovedou se připravit na činnost (reagují na pokyny, projeví zájem)

- naučí se napodobovat činnosti (při zpěvu písně, tvoření andělů a čertů, dramatizaci)
- osvojují si technologické postupy při práci s hlinou
- podporují mechanické činnosti (žák pracuje bezpečně, spolehlivě)
- žáci si dané činnosti zautomatizují
- umí se přizpůsobit dané situaci
- žáci originálně ztvární dané úkoly

Afektivní cíle:

- dávají najevo zájem o projekt
- žáci se dobrovolně účastní na činnostech
- vyvolávají zájem o činnosti
- jsou schopni komunikovat ve skupině
- posuzují výsledek své práce
- jsou ohleduplní k ostatním

Informační základ pro učitele:

http://www.mimibazar.cz/rodinne_foto.php?id=3853619

<http://www.v-atelier.cz/keramika-lindovska-michaela.html>

<http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Svaty-Mikulas.html>

<https://cz.pinterest.com/pin/63050463506706024/>

Použité metody a organizační formy:

- samostatná práce - malování Mikulášů, andělů, čertů
 - výroba čertovské masky
 - výroba čerta nebo anděla z keramiky
- skupinová práce - ranní povídání o svatém Mikuláši
 - čtení pohádky
 - zpěv písně
 - hry v tělocvičně
 - nácvik básně

Motivace, organizace

Tento projekt bude probíhat den před příchodem Mikuláše, čerta a anděla. Motivací na tento projekt bude žáky připravit na příchod čertů, kteří dorazí do školy. Projekt potrvá dva dny, přičemž první den se budou dělat dané činnosti a druhý den budeme očekávat příchod Mikuláše, čerta a anděla. Projekt bude ukončen, jakmile děti zarecitují básničku Mikulášovi, který rozdává dětem za odměnu sladkosti. Následně pak bude pokračovat klasická výuka.

Realizace

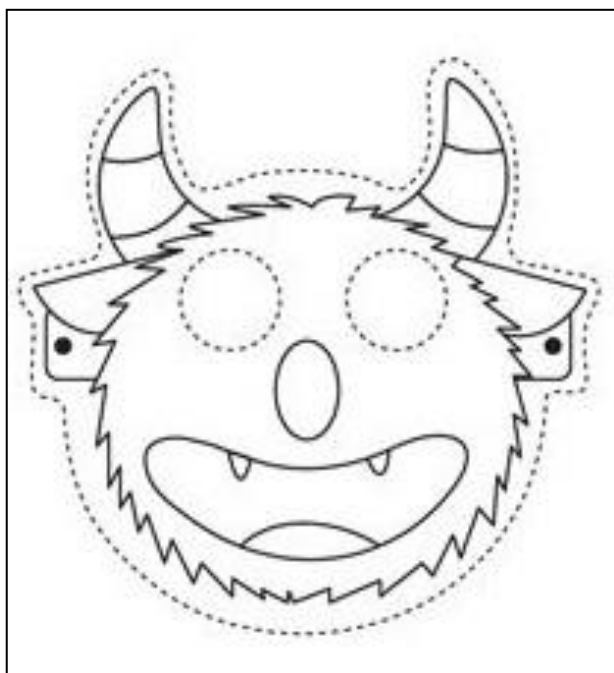
Po příchodu dětí do školy, se usadíme do lavic a začneme si povídat o svatém Mikulášovi. Jaké má povahové vlastnosti čert, anděl a Mikuláš. Děti jednotlivé postavy popisují, tak jak je zažily. Poté učitel přečte dětem historii o svatém Mikulášovi. Následuje čtení pohádky: „Čert a Káča.“ Tuto pohádku budou číst žáci. Po přečtení bude následovat rozbor pohádky – ponaučení, přísloví, následné převyprávění od některých žáků. Seznámíme žáky s ilustracemi. Tuto pohádku si společně zdramatizujeme. Po skončení si ještě popovídáme, jaké další pohádky s čerty známe. Dále bude mít každý na výběr, zda si bude chtít namalovat postavu čerta nebo anděla či Mikuláše. Na tuto činnost budeme potřebovat olejové pastelky. Abychom si odpočinuli, tak bude následovat píseň: „Mikuláš ztratil plášť“, kterou se naučíme. Abychom čerty vystrašili, až přijdou, tak si vyrobíme masky ze čtvrtky a nabarvíme je. Žáci na tuto činnost použijí jednotlivé šablony. Dále se naučíme básničku: „Když jsem šel do nebe“, kterou budou žáci říkat Mikulášovi. Společně se pak odebereme do tělocvičny, kde budeme plnit různé čertovské úkoly (prolézání „strachovým tunelem“, skoky v pytlí, slalom mezi překážkami, hod na cíl, chůze po vyvýšené rovině, poskoky na trampolíně. Také si zahrajeme hru: „čertí honička.“ Cestu zpátky do školy si budeme zpříjemňovat zpěvem naučené písničky. Poslední aktivitou bude vymodelovat si z hlíny čerta nebo anděla.

Druhý den bude hned ráno probíhat mikulášská nadílka. Děti budou mít na obličej vyrobenu masku. Všichni dohromady zazpíváme Mikulášovi naučenou píseň a každý mu řekne básničku. Vše je ukončeno, když Mikuláš rozdává každému dítěti balíček s cukrovinkami.

Hodnocení

Tento projekt zhodnotíme s dětmi, jakmile odejde Mikuláš s čertem a andělem. Povíme si, co se nám nejvíce líbilo a co si z tohoto projektu odneseme. Vyhodnotíme nejhezčí masku čerta. Vyrobené čerty a anděly si ve třídě vystavíme.

Cílem tohoto projektu bude seznámení se svátkem svatého Mikuláše a zapojení dětí do různých zajímavých aktivit. Především vzbudit u žáků zájem o tvorbu z různých materiálů.

Obrázek č. 27 – šablona na masku čerta (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <https://cz.pinterest.com/pin/63050463506706024/>)

Obrázek č. 28 – andělci z keramiky (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.v-atelier.cz/keramika-lindovska-michaela.html>)

Obrázek č. 29 – čerti z keramiky (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.v-atelier.cz/keramika-lindovska-michaela.html>)

9. Projekt: Vánoce u nás

Typ projektu: jednodenní

Doporučený ročník: 4 ročník

Integrované předměty:

- Prvouka - povídání si o zvycích a historii Vánoc
- Český jazyk - popisování zvyků na plakát
 - čtení pohádek
 - dopis Ježíškovi
- Hudební výchova – zpěv vánočních koled
- Pracovní činnosti - vytváření vánočních ozdob na stromeček
 - pečení vánočního cukroví
 - tvorba vánočních věnců
 - zhotovení sněhuláka z ponožky
 - pouštění lodiček
 - rozkrajování jablíček
 - vytváření andílků z keramiky
- Výtvarná výchova - malování sněhuláků
- Tělesná výchova - stavění sněhuláka ze sněhu

Místo k realizaci: třída, okolí školy

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- žáci dokážou vyjmenovat a nakreslit jednotlivé vánoční zvyky
- dokážou se vyjádřit vlastními slovy
- řeší úlohy podobné modelovým (při tvoření sněhuláka z ponožky, vyrábění věnce)
- uplatňují předchozí vědomosti o Vánocích
- uvědomují si důležitost Vánoc
- zvládnou spisovným jazykem prezentovat vytvořené plakáty
- zdokonalují se v písemném projevu při psaní dopisu Ježíškovi
- rozšiřují si slovní zásobu

Psychomotorické cíle:

- osvojují si technologické postupy při práci na věcích, sněhulákovi a keramickém andělovi
- rozhodují o technologickém postupu při tvoření věnce
- sestaví sněhuláka ze sněhu tak, aby nespádl
- uplatňují tvořivost a estetické cítění při vytváření a zdobení stromečku
- dodržují stanovený postup při práci s hlinou
- dokážou nacvičit a společně zazpívat vánoční koledy
- žáci provádí činnosti bezpečně (při vytváření věnce – práce s drátkem)
- zdokonalují se v technice malby (malba sněhuláka)

Afektivní cíle:

- každý se aktivně zapojuje do práce
- zvládnou spolupracovat ve skupině
- dokážou se vzájemně respektovat
- žáci jsou si vědomi o důležitosti tohoto svátku
- jsou ochotni pomoci spolužákům

Informační základ pro učitele:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1noce#Betl.C3.A9m>

Použité metody a organizační formy:

Skupinová práce – veškeré aktivity budou prováděny ve skupinkách

Motivace, organizace

Motivací pro tento projekt by bylo přečtení pohádky od Josefa Lady: „Jak Pepík a Mikeš slavili Vánoce.“ Tento projekt by se zrealizoval dva týdny před Vánoci. Rodiče bychom obeznámili s tímto projektem a řekli jim, co všechno budou žáci potřebovat za pomůcky. Stromeček by opatřil některý z rodičů.

Realizace

Ráno bychom se všichni sešli ve třídě, kde bychom vytvořili kruh a společně si povídali o Vánočních svátcích a tradicích. Děti by se dozvěděly o historii Vánoc. Po získání informací o Vánocích by se děti rozdělily do dvou skupin. Každá skupinka si vytvoří plakát, na kterém budou různě nakreslené a popsané tradice Vánoc, doplněné obrázky nebo básničkami či písničkami. Tyto plakáty vystavíme ve třídě. Poté bychom se přesunuli ke stolům, kde si každý sám napíše dopis Ježíškovi, který pak dají doma za okno. Dále by si každý sám vytvořil alespoň dvě ozdoby na stromeček ze čtvrtky. Následně bychom stromeček společně ozdobili. Při zdobení si pustíme vánoční písničky a budeme si je během poslechu učit z paměti. Po ozdobení stromečku si každý sám zkusí pustit lodičku a rozkrojit jablíčko, které si následně může sníst k svačině. Dále nás bude čekat vytváření a zdobení věnců na dveře. Během této aktivity je bude pomáhat dětem učitel. Následuje vytváření sněhuláka z ponožky. Abychom si odpočinuli od práce, půjdeme všichni ven, kde si postavíme sněhuláky. Děti budou mít na výběr, zda bude chtít postavit sněhuláka každý sám nebo se může přidat k někomu a pomoci mu se stavěním. Po příchodu do školy si každý namaluje sněhuláka, kterého si venku postavil. Jako poslední aktivita by byla tvorba andělků z keramiky. Učitel rozdává žákům šablonu, podle které vyříznou požadovaný tvar anděla. Každý žák si ho pak individuálně nazdobí.

Hodnocení

Hodnocení projektu zrealizujeme v jídelně, kde nám kuchařky připraví vánoční cukroví, kakao a čaj. Každý individuálně zhodnotí svoji práci. Pohovoří o tom, jak se mu pracovalo a co mu nešlo. Vytvořené sněhuláky vystavíme ve třídě. Vytvořené věnce a andílky z keramiky si děti odnesou domu.

Významným cílem tohoto projektu je předat žákům důležité informace o tomto svátku. Žáci si vyzkoušejí některé z tradic, které se u nás dělají. Žáci si rozvíjí představivost a fantazii při tvoření.

Obrázek č. 30 – vytvořený sněhulák z ponožky (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 31 – vytvořené vánoční věnce (archiv autorky diplomové práce)

Obrázek č. 32 – malba sněhuláka (archiv autorky diplomové práce)

10. Projekt: Poznáváme zvířátka

Typ projektu: dvoudenní

Doporučený ročník: 2. třída

Integrované předměty:

- Prvouka - poznávání různých zvířátek a mláďat
 - hledání informací o zvířátkách (potrava, místo kde žijí)
 - návštěva Zoologické zahrady v Praze
- Český jazyk - čtení pohádek o zvířátkách
 - psaní krátkých textů o zvířátkách
- Hudební výchova - poznávání zvířátek podle sluchu
 - zpěv písní: „Malé kotě spalo v botě“
„Kočka leze dírou“
„O čem se zdá medvědům“
- Pracovní činnosti - výroba zvířátek z kaštanů a listů
 - výroba plakátu s nejoblíbenějším zvířátkem
 - výroba nejoblíbenějšího zvířátka třídy z keramiky – kočka

- poznávání zvířátek podle hmatu (plyšové hračky)
- pantomima zvířátek

Místo k realizaci: třída, Zoologická zahrada Praha

Výchovně – vzdělávací cíle:

Kognitivní cíle:

- získání nových poznatků o zvířátkách (žáci dokážou napsat, vyjmenovat, nakreslit a zopakovat činnosti)
- žáci porozumějí poznatkům, vyjádří obsah vlastními slovy
- dokážou najít informace v encyklopedii
- vylepšují písemný projev při popisování zvířátka na plakát
- mluví spisovným jazykem
- ví jak postupovat při tvorbě kočky z hlíny
- jsou schopni se naučit píseň a text zpaměti

Psychomotorické cíle:

- žáci získají mentální představu o zvířátkách (vyberou, rozliší, rozeznají, popíšu)
- zvládají techniku výroby kočky (vymodelují kuličky a další potřebné tvary, nanesou glazuru)
- fyzická připravenost na činnost (reaguje, vysvětluje)
- dokáže danou činnost opakovat po učiteli (při tvorbě zvířátka z listů či kaštanů)
- žáci zdokonalují svoji zručnost (pracují bezpečně a spolehlivě)
- žáci si dané činnosti zautomatizují
- žáci originálně ztvární kočku z keramiky, zvířátko z listů a kaštanů

Afektivní cíle:

- žáci vnímají dané aktivity (soustředí se na dané činnosti)
- žáci jsou ochotni reagovat (odpoví na otázky)
- dokážou ocenit činnosti (oceňují práci keramiků)
- uznávají názory ostatních
- jsou ochotni pomáhat spolužákům

Informační základ pro učitele:

<http://www.atelierglass.cz/Soubory/dsci0159-150714114535.JPG>

<https://www.zoopraha.cz/skoly-a-deti/pro-skoly>

Použité metody a organizační formy:

- Samostatná práce - poznávání zvuků zvířátek
 - poznávání zvířátek podle hmatu
 - zpěv písní
 - výroba zvířátek z kaštanů a z listí
 - výroba kočky z keramiky
 - pantomima zvířátek
- Skupinová práce - poznávání zvířátek
 - hledání informací v knížkách
 - návštěva ZOO Praha
 - čtení pohádek o zvířátkách
 - psaní textu o zvířátkách
 - zpěv písní
 - výroba plakátu

Motivace, organizace

Motivací pro tento projekt bude poznávání nových zvířátek a návštěva v Zoologické zahradě v Praze. Týden před uskutečněním tohoto projektu obeznámíme rodiče a podáme jim informace o výletě do ZOO Praha. Den před odjezdem se žáci dozvědí důležité informace o zvířátkách, které pak využijí na výletě. V zoologické zahradě pak snadno poznají většinu zvířat. Dále rodičům řekneme, že si na první den projektu mají přinést kaštiny a listí na zvířátka.

Realizace

V den projektu se sejdeme všichni ráno ve třídě, kde si budeme nejprve povídat v kruhu o zvířátkách. Budeme si povídat o tom, jaká zvířátka známe (zvířátka žijící na suchu, ve vodě, ve vzduchu). Dále si řekneme, kdo jaká má doma zvířátka, zda je má doma či venku a jak se o ně starají. Řekneme si, co jaká zvířátka jedí a jak se jmenují mláďata jednotlivých zvířátek. Následně si přečteme společně pohádky o zvířátkách

(Povídání o pejskovi a kočičce, Ferda mravenec a další). Následně si zahrajeme pantomimu. Děti budou poznávat jednotlivá zvířátka, které budou předvádět spolužáci. Poté učitel bude pouštět jednotlivé zvuky zvířátek a žáci budou říkat, o jaká zvířátka jde. Dále si zkusíme poznávat zvířátka podle hmatu. Každý žák si vytáhne jedno plyšové zvířátko z pytle a bude ho poznávat. Další aktivitou bude výroba zvířátek z listí a z kaštanů. Při této aktivitě bude nápomocen učitel. Učitel bude pomáhat především s tvorbou zvířátek z kaštanů. Po vytvoření si jednotlivá zvířátka zhodnotíme společně. Následně se naučíme zpívat známé písničky o zvířátkách (Malé kotě spalo v botě, Kočka leze dírou, O čem se zdá medvědům). Následující aktivitou bude tvorba plakátu nejoblíbenějšího zvířátka. V této aktivitě se děti rozdělí do dvojic, dostanou encyklopedii zvířat, kde si vyberou jedno zvířátko. Dané zvířátko stručně popíše a nakreslí. Předposledním úkolem bude tvorba z hlíny. Děti si vyrobí kočičku z keramiky. Poslední aktivitou bude hra: „Honzo, vstávej“.

Další den se vydáme na výlet do Zoologické zahrady v Praze. Všichni se sejdem ráno před školou, kde bude společný odjezd. Po příjezdu se odebereme do zoologické zahrady, kde si projdeme jednotlivé pavilony se zvířátky a řekneme si k nim, co jsme se již naučili. V průběhu se budeme fotografovat, abychom si pak mohli fotky vystavit ve třídě. Odpoledne se společně naobědváme a následně se odebereme k autobusu, který nás odveze zase před školu, kde již budou čekat rodiče.

Hodnocení

Hodnocení projektu bude probíhat po obědě v zoologické zahradě. Povíme si, co nám tento projekt přinesl, o co jsme se obohatili. Každý se pokusí zhodnotit svoji práci ve škole. Sdělí, co se mu líbilo a co ne, případně v čem by se měl příště polepšit a jak se mu spolupracovalo při tvoření plakátu.

Cílem tohoto projektu je děti seznámit se zvířátky, které ještě nezná. Dále pak naučit žáky, jak se o daná zvířátka starat. Především pak vzbudit zájem o zvířátka, která žijí kolem nás.

Obrázek č. 33 - tvorba kočiček z hlíny (Obrazový materiál čerpaný z webových stránek <http://www.atelierglass.cz/Soubory/dsci0159-150714114535.JPG>)

Obrázek č. 34 - vytváření zvířátek z listí (archiv autorky diplomové práce)

Orientační ověřování vytvořených projektů

Kvůli ověření efektivity a funkčnosti vytvořených projektů byl připraven dotazník určený pro učitele na 1. stupni ZŠ, který byl převzat z diplomové práce od Kláry Dolanové (Dolanová, K., 2015). Celé znění dotazníku najdeme v příloze č. 1.

K ověřování efektivity navržených projektů byly použity orientační výzkumné sondy u učitelů 1. stupně základní školy v Berouně. Počet respondentů byl 15, z toho 13 žen a 2 muži.

Ověřování probíhalo v červnu 2016. Jako výzkumný nástroj byl použit nestandardizovaný dotazník, převzatý z diplomové práce Kláry Dolanové (Dolanová, K., 2015). Doplnkovým výzkumným nástrojem byl následný rozhovor s učiteli, který sloužil k upřesnění odpovědí. V následujícím textu jsou graficky znázorněné jednotlivé druhy získaných odpovědí a je provedena interpretace výsledků.

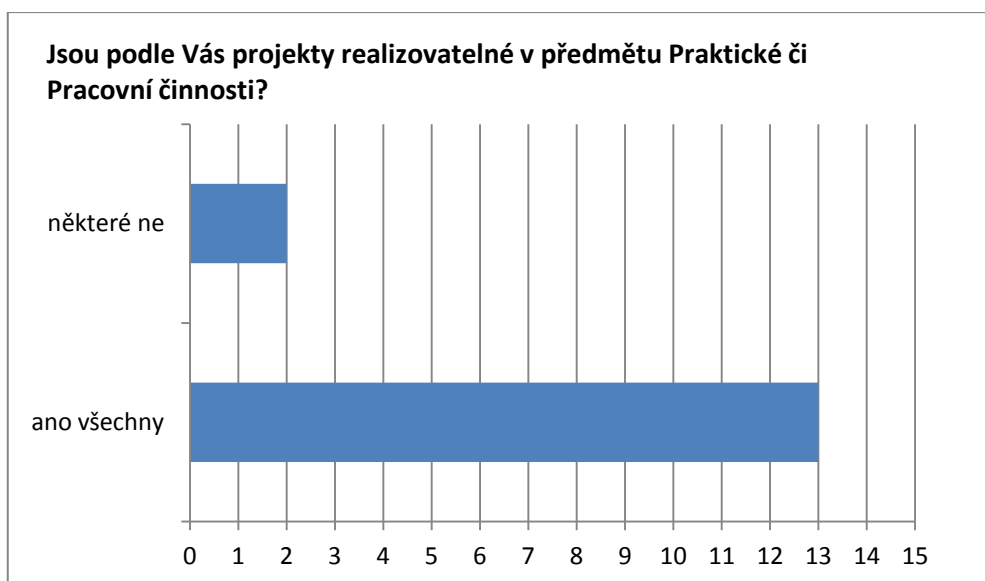
Zpracování získaných údajů

Pro lepší přehled hodnocení dotazníků byly využity tabulky a k tomu i grafy. V tabulkách a grafech nalezneme odpovědi na dotazované otázky od učitelů na 1. stupni ZŠ.

Tabulka č. 1. Zhodnocení otázky „Jsou podle Vás projekty realizovatelné v předmětu Praktické či Pracovní činnosti?“

	ano všechny	některé ne
odpovědi učitelů	13	2

Graf č. 1. Zhodnocení otázky „Jsou podle Vás projekty realizovatelné v předmětu Praktické či Pracovní činnosti?“

Dva respondenti odpověděli, že dva projekty nejsou realizovatelné a to projekt Vynášení Morany a Probuzení jara. Z doplňujících rozhovorů s učiteli vyplynulo, že by nemohli uskutečnit všechny části z projektu Vynášení Morany, protože by neměli kde pálit Moranu. U Probuzení jara by nemohli zrealizovat všechny úkoly, především nemají možnost umělého líhnutí kuřat.

Tabulka č. 2. Zhodnocení otázky „Jaké faktory by mohly být největší překážkou v realizaci projektů?“

	materiální nedostupnost	žákův nezájem o téma	náročnost projektu	časová náročnost	jiné
odpovědi učitelů	7	3	2	2	1

Graf č. 2. Zhodnocení otázky „Jaké faktory by mohly být největší překážkou v realizaci projektů?“

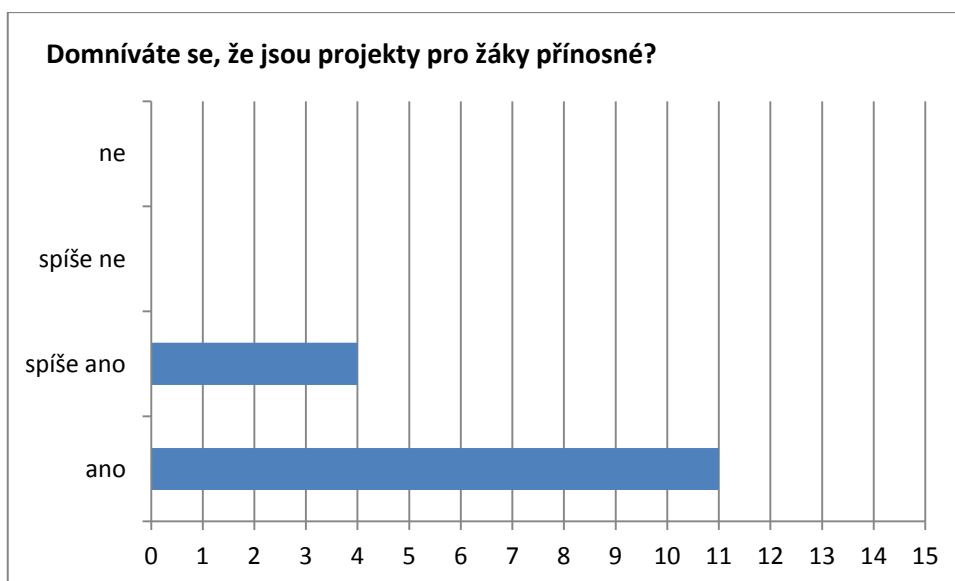

Jeden respondent zakroužkoval jiné. Napsal, že další překážkou v realizaci projektu by mohly být zdravotní problémy. Když se učitelé dozvěděli o všech projektech, tak většina mi odpověděla, že největším problémem konání projektů bude materiální nedostupnost. Učitelé dodali, že každá škola není dostatečně vybavená, co se materiálů týče. Dalším problémem viděli učitelé žákův nezájem o téma. Myslí si, že v dnešní době děti projekty tak nenadchnou jako technika.

Tabulka č. 3. Zhodnocení otázky „Domníváte se, že jsou projekty pro žáky přínosné?“

	ano	spíše ano	spíše ne	ne
odpovědi učitelů	11	4	0	0

Graf č. 3. Zhodnocení otázky „Domníváte se, že jsou projekty pro žáky přínosné?“

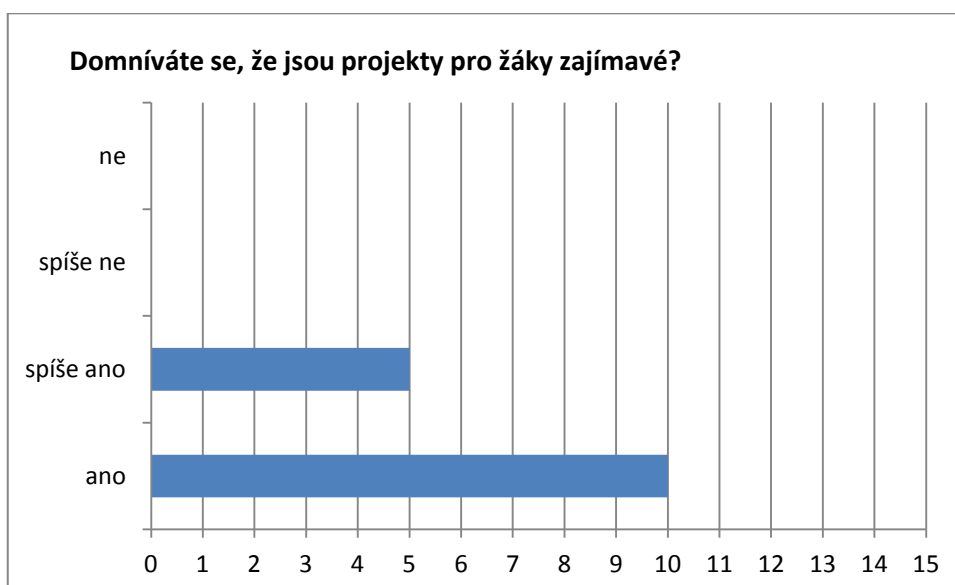

Jedenáct z patnácti respondentů odpovědělo, že projekty jsou pro žáky přínosné. Projekty hodnotili velice dobře. Učitelé říkali, že si žáci odnesou spousty vědomostí. Čtyři respondenti si myslí, že jsou spíše ano přínosné. Toto tvrzení mi odůvodnili tak, že každý žák přistupuje ke konání projektů jinak. Někteří jedinci projekt nerealizují na sto procent, že se najdou i tací jedinci, kteří jednotlivé úkoly nedělají pořádně.

Tabulka č. 4. Zhodnocení otázky „Domníváte se, že jsou projekty pro žáky zajímavé?“

	ano	spíše ano	spíše ne	ne
odpovědi učitelů	10	5	0	0

Graf č. 4. Zhodnocení otázky „Domníváte se, že jsou projekty pro žáky zajímavé?“

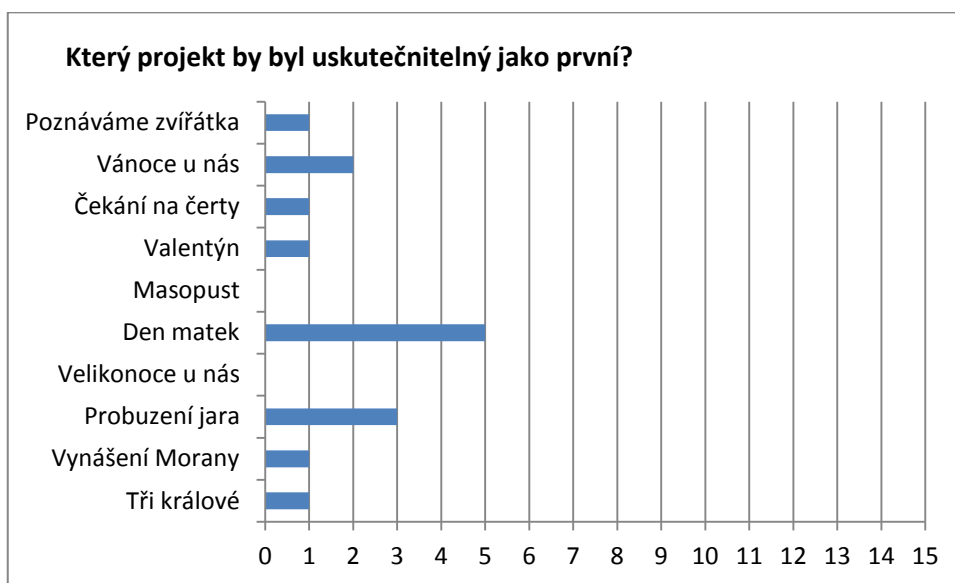

Když jsem se učitelů zeptala na tuto otázku, tak většina odpověděla ano. Všechny projekty přišly učitelům nějak zajímavé. Ti, kteří odpověděli spíše ano si myslí, že některé z úkolů by mohly být pro žáky nějakým způsobem nezajímavé.

Tabulka č. 5. Zhodnocení otázky „Pokud byste chtěla se svými žáky uskutečnit některý z těchto projektů, který by byl na 1. místě?“

Projekt	odpovědi učitelů	Projekt	Odpovědi učitelů
Tři králové	1	Masopust	0
Vynášení Morany	1	Valentýn	1
Probuzení jara	3	Čekání na čerty	1
Velikonoce u nás	0	Vánoce u nás	2
Den matek	5	Poznáváme zvířátka	1

Graf č. 5. „Pokud byste chtěla se svými žáky uskutečnit některý z těchto projektů, který by byl na 1. místě?“

Největší počet hlasů získal projekt Den matek. Po dotázání učitelů mi byl řečen jeden velký důvod a to je, že děti rády hrají divadla a rády vystupují před rodiči. Řekli mi, že je bezvadné spojit projekt s vystoupením a dárkem z keramiky pro rodiče. Dalším četným zastoupením byl projekt Probouzení jara. Na tomto projektu se jim velice líbilo opravdové líhnutí kuřat. Učitelé dodali, že je bezvadné aby děti viděly, jak příroda funguje na vlastní oči. Žádný z dotazovaných učitelů by si jako první nevybrali projekty Masopust a Velikonoce u nás. Nakonec většina učitelů dodala, že by nejraději zrealizovali všechny.

Závěr

Hlavní cíl této diplomové práce byl splněn. Žáci zefektivnili svoji výuku v rámci projektového vyučování. Inovativní projekty byly vyzkoušeny a činnostmi dětí ověřeny. Ověřila jsem si, že tyto projekty mají své uplatnění a jsou vhodné pro praktické využití na základních školách. Žáci byli v rámci projektového vyučování dostatečně obohaceni zkušenostmi při práci s keramikou a nyní již mají základní technické znalosti potřebné pro práci s hlinou.

Teoretickým cílem této diplomové práce bylo provést důkladnou analýzu odborné literatury o keramice a seznámit se s podstatou projektového vyučování. U projektového vyučování jsem se zabývala její charakteristikou, historickým vývojem a cíli. Zde jsem i popsala význam, cíle a úkoly technické výchovy na prvním stupni ZŠ podle RVP pro základní vzdělávání. V teoretické části jsem se převážně zabývala keramikou a to od historie přes přípravy hlíny po vytváření výrobků. Věnovala jsem i pozornost glazurám, různým typům zdobení a typům pecí.

Při plnění praktických cílů jsem se věnovala deseti návrhům projektového vyučování, určeným pro první stupeň ZŠ. Projekty, které jsem realizovala na soukromé základní škole B-English jsou: „Vynášení Morany“, „Probuzení jara“, „Den matek“.

Při provádění projektů bylo vidět, jak jsou děti nadšené a jak je to baví. Všechny děti, se aktivně podílely na projektech. Děti byly velice vynalézavé a tvořivé. Žáci dokázali pracovat jak samostatně, tak i ve skupinkách. Během projektu jsem musela být některým žákům nápomocná. Když byla nějaká skupinová práce, bylo vidět, jak se žáci dokážou domluvit a spolupracovat. Projektové vyučování vtáhlo i žáky, kteří se ostýchají a mají nějaké psychické problémy. Po dokončení projektu bylo vidět, jak žáci oceňují svoji práci a jsou ochotni kladně hodnotit i práci svých spolužáků. Velkou radost jsme udělali i rodičům, a to když děti vystupovaly na svátek Dne matek s muzikálem „Perníková chaloupka.“ Veliké potěšení dělaly dětem i rodičům výrobky z keramiky, které jsme vytvářeli při projektech. Veliké překvapení pro děti bylo, když ve škole probíhalo umělé líhnutí kuřátek, které se uskutečnilo v rámci projektu: „Probuzení jara.“

Diplomová práce mě obohatila o spoustu nových informací nejen z oblasti keramiky, ale i z oblasti projektového vyučování. Nejvíce zkušeností mi přinesly

samotné projekty, které jsem realizovala. Zjistila jsem, že tvoření projektů má smysl a žáky baví. Dokládá to i zpětná vazba, kterou jsem od dětí dostávala po dokončení každého realizovaného projektu. Projektové vyučování má veliké výhody. Děti si vyzkoušejí práci s různým materiálem, vyzkoušejí si některé činnosti, které by při vyučování nezkusily, protože na to není vymezen dostatek času. Myslím si, že při realizaci projektů se děti více stmelí. Vznikají mezi nimi přátelské vztahy a utužuje se tak kolektiv. Během projektu se žáci dozvědí hodně zajímavých informací, které jsou podány v zábavné formě. Především se obohatí o zkušenosti. Žáci si rozvíjí svou fantazii a představivost. Naučí se také lépe a kultivovaně mluvit a psát, jelikož se v projektech musí vyjadřovat ústně i písemně. Každý žák si zde najde své uplatnění. Žáci, kteří mají nějaké kázeňské problémy, při projektech pracují aktivně a projevují o tuto činnost zájem. Asi největší nevýhodou je, že projekty jsou časově náročné. Na projekty se musí vyhradit určitý čas. Některé z aktivit vyžadují i předem domluvený čas a prostor konání projektu, jako je například návštěva v Zoologické zahradě v Praze v projektu „Poznáváme zvířátka“ nebo domluvení prostoru při konání představení dětí v kulturním domě v projektu „Den matek“. Jednotlivé projekty musí být promyšlené a je nutné zajistit potřebné věci, aby se mohly zrealizovat. Při realizování projektů jsem se nesečkala s žádnou překážkou, která by mě bránila uskutečnit projekt.

Abych si ověřila efektivitu navržených projektů, použila jsem orientační výzkumnou sondu u učitelů 1. stupně základní školy v Berouně. Počet dotazovaných učitelů bylo 15, z toho bylo 13 žen a 2 muži. Po dotázání, zda jsou všechny projekty realizovatelné, dva učitelé měli námítky. Učitelé mi sdělili, že v projektu „Vynášení Morany“ by měli problém s pálením Morany a v projektu „Probuzení jara“, by neměli možnost umělého líhnutí kuřat. Největší překážkou by pro dotazované učitele byla materiální nedostupnost a následně pak by se obávali, že žáci by neměli o toto téma zájem. Jeden učitel uvedl i jinou překážku a to, že překážkou by mohl být i zdravotní problém žáka. Třetí otázka se zabývala tím, zda jsou projekty pro žáky přínosné. Jedenáct učitelů si myslí, že ano a zbylí učitelé si myslí, že jsou „spíše ano“ přínosné. Učitelé se obávají, že každý žák nepřistoupí k projektu zodpovědně a svědomitě. Čtvrtá otázka se zabývala tím, zda jsou pro žáky projekty zajímavé. Deset učitelů mi odpovědělo, že jsou projekty zajímavé a pět učitelů mi odpovědělo, že jsou „spíše ano“ zajímavé. Ti, kteří odpověděli „spíše ano“, mi sdělili, že pro některé žáky by mohly být

projekty nějakým způsobem nezajímavé, obzvláště pro nějaké kluky. Poslední otázka pro učitele byla, jaký projekt by uskutečnili na 1. místě. Na 1. místě by 5 učitelů zrealizovalo projekt „Den Matek“. Na druhém místě by 3 učitelé zrealizovali projekt „Probuzení jara“. Třetí místo obdržel projekt „Vánoce u nás“, pro který byli dva učitelé. Zbylá místa obsadily současně projekty: „Tři králové“, Vynášení Morany“, „Valentýn“, „Čekání na čerty“ a „Poznáváme zvířátka“. Žádné hlasy neobdržely projekty: „Velikonoce u nás“ a „Masopust“.

Tato diplomová práce může posloužit učitelům jako inspirace při projektovém vyučování. Tyto navržené projekty vřele doporučuji k uskutečnění. Po vlastní zkušenosti mohu říci, že děti byly z projektů nadšeny.

Zdroje:

ADAMCOVÁ, Marie. *Keramika pro malé i velké*. 1994. Olomouc: FIN, 1994. ISBN 80-85572-67-2.

DOLANOVÁ, K. *Možnosti využití textilních materiálů v předmětu Praktické činnosti na 1. stupni ZŠ*. Nepublikovaná diplomová práce. České Budějovice: Pedagogická fakulta JU, 2015. ISBN nemá.

DREHER, Sia, Iris REICHMANN, Isabell SCHARFSCHWERDT, Monika FISCHER a SCHELBERT. *Keramika: bez hrncířského kruhu*. Germany: Aufbau-Keramik, 2005. 12 s. ISBN nemá.

DUDYCHA, Jiří a Alena VONDRUŠKOVÁ. *Keramika III: reliéfy: [7 originálních technik]*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 7 s. Šikovní ruce (Grada). ISBN 978-80-247-1638-1.

ELLIS, Mary. *Keramika pro děti: základy práce s hlínou a výtvarné návrhy*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2005, 144 s. Jak na věc. ISBN 80-734-1410-4.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, 172 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8120-7.

FRIEDMANN, Zdeněk. *Didaktika technické výchovy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, 92 s. ISBN 80-210-2641-3.

CHAVARRIA, Joaquim. *Velká kniha keramiky*. Vyd. 3. Praha: Knihcentrum, 1999, 11 - 25 s. 27 s. 82 - 88 s. 56 - 67 s. ISBN 80-860-5492-6.

JEZBEROVÁ, Romana. *Žákovské projekty: cesta ke kompetencím: příručka pro učitele středních odborných škol*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2011, 128 s. ISBN 978-80-86856-77-3.

K současným problémům vnitřní transformace primární školy. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1998, 175 s. ISBN 80-860-3947-1.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1997, 147 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-717-8167-3.

KOTEN, Tomáš. *Škola? V pohodě!*. Vyd. 1. Most: Hněvín, 2009, 134 s. ISBN 978-80-86654-25-6.

KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. Vyd. 1. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2007, 186 s. ISBN 978-80-87029-12-1.

KROPÁČ, Jiří, Zbyněk KUBÍČEK a Vladimír HAJDA. *Vybrané kapitoly z didaktiky technických předmětů*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996, 107 s. ISBN 80-7067-617-5.

KÝROVÁ, Alena. *Keramika pro malé i větší umělce*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2003, sv. Dětská dílna (Computer Press). ISBN 80-722-6374-9.

KÝROVÁ, Alena. *Keramika pro malé i větší umělce*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2003, sv. Dětská dílna (Computer Press). ISBN 80-722-6374-9.

LOKŠOVÁ, Irena a Jozef LOKŠA. *Tvořivé vyučování*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2003, 208 s. Výchova a vzdělávání. ISBN 80-247-0374-2.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, 219 s. ISBN 80-731-5039-5.

MAŇÁK, Josef. *Alternativní metody a postupy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997, 90 s. ISBN 80-210-1549-7.

NAVARRO, M. *Velká kniha dekorování keramiky: [průvodce uměním dekorování keramiky - historie, materiály, pomůcky a techniky]*. Vyd. 1. Praha: Knihcentrum, 1997, 144 s. Umění a řemesla. ISBN 80-860-5420-9.

PLACÁKOVÁ, Eta, Alena VONDRUŠKOVÁ a Marcela POŠUSTOVÁ. *Keramika: bez hrnčířského kruhu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004, 48 s. Šikovné ruce (Grada). ISBN 80-247-0889-2.

PLACÁKOVÁ, Eta, Marcela POŠUSTOVÁ a Alena VONDRUŠKOVÁ. *Keramika II: figurky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 18 s. Šikovné ruce (Grada). ISBN 80-247-1414-0.

PRAVOSLAV, Rada. *Knih o technikách keramiky*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1956. ISBN nemá.

RADA, Pravoslav. *Keramika*. Praha: Aventinum, 2007, 7 s. 70 – 79 s. 142 – 161 s. Výtvarné techniky (Aventinum). ISBN 978-80-86858-45-6.

RADA, Pravoslav. *Slabikář keramika*. 1. vyd. Praha: Grada, 1997, 9 s. 62 s. ISBN 80-716-9419-3.

RODWELL, Jenny. *Keramická dílna: 20 jedinečných keramických projektů pro malou domácí dílnu*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2003, 10 s. 12 s. 16 - 17 s. 18 s. Tradiční řemesla (Computer Press). ISBN 80-251-0043-X.

ROS, Dolors. *Keramika: dekorativní techniky*. 2. vyd. Praha: Ikar, 2011, 28 - 44 s. 134 – 135 s. ISBN 978-80-249-1641-5.

ROUČOVÁ, E. Technické práce s didaktikou 1, 2. Dostupné na <http://moodle.pf.jcu.cz/course/view.php?id=226>

TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 173 s. ISBN 978-80-7367-527-1.

ŽÍLA, Karel. *Průvodce keramikou*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 104 - 106 s., [12] s. barev. obr. příl. ISBN 80-247-0920-1.

[online]. [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/37052/>

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Souhlasy o zpracovávání osobních údajů dětí

Příloha 1: Dotazník

Dobrý den,

jsem studentkou 5. ročníku Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který je určen pro učitele na 1. stupni základní školy. Vyplnění dotazníku je zcela dobrovolné a anonymní. Získaná data budou poté vyhodnocena v praktické části mé diplomové práce.

Dotazník se skládá z pěti otázek, ve kterých prosím zakroužkujte odpověď, která nejlépe vyjadřuje váš názor, popř. vypište odpověď na vyznačené místo. Před samotným vyplňováním budete seznámeni s projekty týkající se keramiky.

Předem děkuji za Vaši pomoc.

Magdalena Fraňková

Dotazník k ověřování efektivity projektů

1. Jsou podle Vás projekty realizovatelné v předmětu Praktické či Pracovní činnosti?

- ano, všechny
- ne (- uveďte prosím které)

.....

2. Jaké faktory by mohly být největší překážkou v realizaci projektů?

- materiální nedostupnost
- žákův nezájem o téma
- náročnost projektu
- časová náročnost
- jiné (- uveďte prosím které)

.....

3. Domníváte se, že jsou projekty pro žáky přínosné?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

4. Domníváte se, že jsou projekty pro žáky zajímavé?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

5. Pokud byste chtěla se svými žáky uskutečnit některý z těchto projektů, který by byl na 1. místě?

.....

Příloha 2: Souhlasy o zpracování osobních údajů dětí

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: MARTIN PALAN

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

Martin

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: DINA DIETRICHOVÁ

Bydliště: [REDACTED]

Datum narození: [REDACTED]

Matka

Jméno a příjmení: [REDACTED]

Otec

Jméno a příjmení: [REDACTED]

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

1/1/2018

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: KRYSTOF KUNA
 Bydliště: [REDACTED]
 Datum narození: [REDACTED]

Matka

Jméno a příjmení: [REDACTED]

Otec

Jméno a příjmení: [REDACTED]

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

[Handwritten signature]

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: DANIEL HRABÁK
 Bydliště:
 Datum narození:

Matka
 Jméno a příjmení:

Otec
 Jméno a příjmení:

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: NIKOLA BOŠKOVÁ
Bydliště: [REDACTED]
Datum narození: [REDACTED]

Matka
Jméno a příjmení: [REDACTED]

Otec
Jméno a příjmení: [REDACTED]

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: DENIS HRABAR
 Bydliště:
 Datum narození:

Matka
 Jméno a příjmení:

Otec
 Jméno a příjmení:

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: VOJTĚCH PALOUS^v

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / ~~NE~~

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH
ŠKOLNÍ ROK 2014/2015

Jméno a příjmení:

ADRIANA KUČEROVÁ

Bydliště:

Datum narození:

Matka

Jméno a příjmení:

Otec

Jméno a příjmení:

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / NE

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: BARBORKA Kubová

Bydliště: [redacted]

Datum narození: [redacted]

Matka

Jméno a příjmení: [redacted]

Otec

Jméno a příjmení: [redacted]

DĚLEŽITÁ POUKÁZÁNÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / ~~NE~~

[Handwritten signature]

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: EDUARD BUKOVINI
Bydliště: _____
Datum narození: _____

Matka
Jméno a příjmení: _____

Otec
Jméno a příjmení: _____

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / ~~NE~~

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: Natália Štábová

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / NE

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: HERBERT MARTIN ZÁBOJ
Bydliště: _____
Datum narození: ... _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / NE

Lucie Zábaj

Rudy

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: RUDY HOLUB

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / NE

FOTIT JAKO, ALE POUŽÍME
KEDYŽ NA WEBU FACEBOOK

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / NE

Rudy

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: DANIEL KOLLER

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může starat o školní kozičky.

ANO / ~~NE~~

Handwritten signature

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: Katerina Blažková

Bydliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách, k dokumentaci pro rodiče, případně být použito za účelem propagace školy.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English .

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školky.

ANO / NE

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: NINA PADUCHOVA
 Bydliště: _____
 Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / NE

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: VALEŘE MARŠOVÁ
By ^{11:xx+8}
Datum narození:
Matka
Jméno a příjmení:
Otec
Jméno a příjmení:

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / NE

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / NE

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / NE

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / NE

Valeri

SOUKROMÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA B-ENGLISH

Jméno a příjmení: DANIELA DETEROVÁ

Bvdliště: _____

Datum narození: _____

Matka

Jméno a příjmení: _____

Otec

Jméno a příjmení: _____

DŮLEŽITÁ POTVRZENÍ

Pokud některé dítě onemocní nebo se mu stane úraz, uděláme vše pro to, abychom se spojili s rodiči nebo osobami na telefonních číslech uvedených pro případ nouze. Souhlasíte s přivoláním lékaře nebo převozem do nemocnice v případě, že se nám kontakt nepodaří a budeme to považovat za nezbytné? (Nehodící se škrtněte).

ANO / ~~NE~~

Příležitostně během aktivit nebo na speciálních akcích může být Vaše dítě fotografováno nebo natáčeno na video. Souhlasím, že tyto záznamy mohou sloužit k umístění na webových stránkách a k dokumentaci pro rodiče.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím se zpracováním osobních údajů pro potřeby Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím, že se mé dítě může účastnit výletů a kroužků mimo prostory Soukromé Základní školy B-English.

ANO / ~~NE~~

Souhlasím s režimem školy, provozním a školním řádem školy.

ANO / ~~NE~~